

TEKUĆA ONOMASTIČKA BIBLIOGRAFIJA
(2017.)BIBLIOGRAFIJE, OBLJETNICE I NEKROLOZI, IZVJEŠTAJI
BIBLIOGRAPHIES, OBITUARIES, REPORTS, ORGANIZATION

- Bughešiu, Alina; Горяев, Сергей Олегович:** III Международная научная ономастическая конференция «Name and Naming (ICONN 3)» [The 3rd International Conference on Onomastics *Name and Naming* (ICONN 3) = Treća međunarodna onomastička konferencija *Name and Naming* (ICONN 3)]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 214–222. [izvještaj s konferencije]
- Горяев, Сергей Олегович:** Международная конференция «Имена в экономике V. Язык, медиа и экономика в виртуальной и реальной жизни: новые перспективы» [International Conference “Names in the Economy V. Language, Media and Economy in Virtual and Real Life: New Perspectives” = Međunarodna konferencija „Imena u ekonomiji. V. Jezik, mediji i ekonomija u virtualnome i stvarnome svijetu”]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 182–185. [izvještaj s konferencije]
- Horvat, Joža:** Tekuća onomastička bibliografija (2016.) [Current Onomastic Bibliography (2016)]. *Folia onomastica Croatica*, 26, Zagreb, 2017, 171–198. [bibliografija]
- Кабинина, Надежда Владимировна:** III Международная научная конференция «Этнолингвистика. Ономастика. Этимология» [The 3rd International Conference *Ethnolinguistics. Onomastics. Etymology* = 3. međunarodna konferencija *Etnolingvistika. Onomastika. Etimologija*]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 222–226. [izvještaj s konferencije]
- Крюкова, Ирина Васильевна; Горяев, Сергей Олегович:** Ономастика Поволжья – XV [The 15th International Conference “Onomastics of the Volga Region” = 15. međunarodna konferencija „Onomastika Povolžja”]. *Вопросы ономастики*, 14/2, Екатеринбург, 2017, 196–200. [izvještaj s konferencije]
- Кузьмин, Денис Викторович:** Топонимические исследования на XII Международном конгрессе финно-угроведов [12th Congress for Finno-Ugric Studies: Toponymic Studies = 12. kongres ugrofinskih studija: toponomastičke studije]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 174–177. [izvještaj s konferencije]

- Maresić, Jela:** In memoriam Milan Moguš [*In memoriam*. Milan Moguš]. *Folia onomastica Croatica*, 26, Zagreb, 2017, 163–169. [nekrolog]
- N. N.:** Библиография основных научных трудов Ю. И. Чайкиной [A Selected Bibliography of Works by Yulia Chaikina = Izbor iz bibliografije Julije Ivanovne Čajkine]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 262–272. [bibliografija]
- N. N.:** Из истории одного неосуществленного замысла. К 90-летию со дня рождения А. К. Матвеева [From the History of One Unrealised Project. In Commemoration of the 90th Anniversary of the Birth of Aleksandr Matveyev = Iz povijesti jednoga neostvarenog projekta. Povodom 90. obljetnice rođenja Aleksandra K. Matvejeva]. *Вопросы ономастики*, 13/2, Екатеринбург, 2016, 169–176.
- N. N.:** Юлия Ивановна Чайкина [Yulia Ivanovna Chaikina = Julija Ivanovna Čajkina]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 260–261. [nekrolog]
- N. N.:** К 20-летию со дня смерти академика Н. И. Толстого [On the 20th Anniversary of the Death of Academician Nikita I. Tolstoy = O 20. obljetnici smrti akademika Nikite I. Tolstoja]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 204–212.
- N. N.:** Роза Юсуфовна Намитокова [Roza Yusufovna Namitokova = Roza Jusufovna Namitokova]. *Вопросы ономастики*, 14/1, Екатеринбург, 2017, 149–157. [nekrolog i bibliografija]
- U radu se donosi i popis autoričnih onomastičkih radova (od 1958. do 2016. godine).
- N. N.:** Сергей Николаевич Смольников [Sergey Nikolayevich Smolnikov = Sergej Nikolajevič Smol'nikov]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 203–204. [nekrolog]
- Нефляшева, Индира Аминовна:** X Международная научная конференция «Проблемы общей и региональной ономастики» [10th International Conference “Issues in General and Regional Onomastics” = 10. međunarodna konferencija „Problemi opće i regionalne onomastike”]. *Вопросы ономастики*, 13/2, Екатеринбург, 2016, 219–220. [izvještaj s konferencije]
- Николаев, И. С.:** Александр Сергеевич Герд [Aleksandr Sergejevich Gerd = Aleksandr Sergejevič Gerd]. *Вопросы ономастики*, 13/2, Екатеринбург, 2016, 230–232. [nekrolog]
- Perko, Drago; Jorda, Peter; Комас, Blaž:** Exonyms and other geographical names [Egzonimi i druga zemljopisna imena]. *Acta geographica Slovenica. Geografski zbornik*, 57/1, Ljubljana, 2017, 99–107.
- U uvodu rada govori se o povijesti organizacije United Nations Group of Experts on Geographical Names (UNGEGN) te njezinim ciljevima i zadaćama. Donosi se i popis 24 regionalnih jezično-zemljopisnih cjelina, a posebna se pozornost posve-

čuje cjelini Istočna, središnja i jugoistočna Europa, kojom je u vrijeme nastanka rada predsjedala Slovenija. U nastavku autori ističu važnost organizacija posvećenih zemljopisnim imenima u svijetu (UNGEGN, ICOS itd.) te izdvajaju aktivnosti i istraživače posvećene istraživanju toponima u Sloveniji. U posljednjemu poglavlju rada predstavljaju se toponomastički radovi iz posebnoga, tematskog broja časopisa *Acta geographica Slovenica*.

Смольников, С. Н.; Варникова, Е. Н.; Макарова, А. А.: Библиография трудов С. Н. Смольникова [A Bibliography of Works by Sergey Nikolayevich Smolnikov = Bibliografija radova Sergeja Nikolajeviča Smol'nikova]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 204–212. [bibliografija]

Spicijarić Paškvan, Nina: Prilog za bibliografiju radova s područja lingvistike u časopisima *Atti e memorie della Società istriana di archeologia e storia patria* i *Pagine istriane* [A Bibliography of Articles from the Field of Linguistics in the Journals *Atti e memorie della Società istriana di archeologia e storia patria* and *Pagine istriane*]. *Histria: godišnjak Istarskog povijesnog društva*, 6, Pula, 2016, 145–160. [bibliografija]

Na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće na istarskome se poluotoku počinju tiskati dvije serijske publikacije: *Atti e memorie della Società istriana di archeologia e storia patria* (počinje izlaziti 1884. u Poreču; uz neke prekide objavljuje se i danas) te *Pagine istriane* (od 1903. do 1987. s dvama prekidima izlazila je u Kopru, Puli, Trstu i Genovi). U obama časopisima obrađuje se raznolika tematika vezana uz Istru, Furlaniju i Julijsku krajinu te Kvarner. U ovome se radu donosi pregled radova jezikoslovne tematike objavljenih u tim časopisima. Ukupno je popisano 170 bibliografskih jedinica, koje su zatim podijeljene u dvije skupine – prva skupina obuhvaća 80 radova u kojima su etimološki obrađeni toponimi koji se odnose na referente na području Istre, Kvarnera te Furlanije i Julijske krajine, dok je u drugu skupinu uvršteno 90 radova s područja dijalektologije, dodirnoga jezikoslovlja i antroponomastike.

Terhi, Ainiala: 12th Congress for Finno-Ugric Studies: Personal Name Systems in Finnic and Beyond [12. kongres ugrofinskih studija: osobnoimenski sustavi u finskome i u drugim jezicima]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 171–174. [izvještaj s konferencije]

Tomasik, Manuela: XX Словацкая ономастическая конференция «Конвергенция и дивергенция в сфере имен собственных» [20th Slovak Onomastic Conference “Convergence and Divergence in the Sphere of Proper Names” = 20. slovačka onomastička konferencija „Konvergencija i divergencija u sferi imena”]. *Вопросы ономастики*, 14/3, Екатеринбург, 2017, 241–245. [izvještaj s konferencije]

Tomasik, Manuela: XX Международная и общепольская ономастическая конференция [20th International and All-Polish Conference in Onomastics = 20. međunarodna i općepoljska onomastička konferencija]. *Вопросы ономастики*, 14/1, Екатеринбург, 2017, 146–148. [izvještaj s konferencije]

Васильева, Наталия Владимировна: Международная конференция «Имена собственные и право в Европе» [International Conference “Names and Law in Europe” = Međunarodna konferencija „Imena i zakon u Europi”]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 178–181. [izvještaj s konferencije]

Vuletić, Nikola; Skračić, Vladimir: El Projecte del Centre d’Investigacions Onomàstiques Adriàtiques de la Universitat de Zadar [The Project of Center for Onomastic Research of Adriatic at the University of Zadar = Projekt Centra za jadranska onomastička istraživanja Sveučilišta u Zadru]. *Estudis Romànics*, 38, Barcelona, 2016, 333–338.

U radu se prikazuju znanstvena ostvarenja Centra za jadranska onomastička istraživanja Sveučilišta u Zadru od 2006. do 2016. godine.

METODOLOGIJA, TERMINOLOGIJA, OPĆEONOMASTIČKI PROBLEMI

METHODOLOGY, TERMINOLOGY, GENERAL ONOMASTICS

Bijak, Urszula: Transonimizacija, czyli „wędrówki nazw” [Transonymisation, i.e. “Names Migration” = Transonimizacija, odnosno „migracija imena”]. *Folia onomastica Croatica*, 26, Zagreb, 2017, 1–14.

U radu se proučava proces stvaranja novih toponima od postojećih. Autorica osvrće na upotrebu termina *transonimizacija* u slavenskoj onomastici, pri čemu najviše uzima u obzir definicije autora iz zapadnoslavenskih država. Transonimizaciju definira kao proces nastanka imena na temelju kojega drugog imena s pomoću semantičke, paradigmatске ili sufiksalne tvorbe. U središnjemu dijelu rada analizira odabrane poljske toponime, a pritom posebnu pozornost posvećuje hidronimiji. Prikazuje odabrana toponimska „gnijezda” s hidronimom u osnovi, ojkonime motivirane hidronimima te potamonime motivirane ojkonimima.

Coates, Richard: Popular Books on English Place-Names – a Serious Issue in Onomastics [Popularne knjige o engleskim ojkonimima – ozbiljan problem u onomastici]. *Вопросы ономастики*, 14/2, Екатеринбург, 2017, 143–158.

U radu se promišlja o recentnim knjigama o engleskim toponimima čiji su autori neonomastičari i o razlozima njihova masovnoga pojavljivanja. Proučavajući toponime s područja pet okruga, autor upućuje na nedostatke navedenih knjiga, odnosno na izostanak pouzdanosti u njima koja šteti gotovo stoljetnoj tradiciji akademskoga proučavanja toponimā. Premda suvremeni onomastičari već imaju moderniji, popularniji pristup, primjetno je da njihovu radu nije posvećena dovoljna pozornost upravo zbog mnogobrojnosti neznanstvenih knjiga koje su već na tržištu. Razmjerno malen broj vjerodostojnih i znanstveno utemeljenih popularnih knjiga čiji su autori profesionalni onomastičari s jedne strane te neprozirnost njihovih posebnih publikacija usmjerenih povjesničarima i filolozima s druge strane prisiljava neprofesionalno čitateljstvo da se koristi niskokvalitetnom literaturom, u kojoj su često izloženi nepouzdati podatci te koja sadržava mnoge netočnosti. Budu-

ći da se situacija neće moći poboljšati dok se ta praznina ne popuni, autor predlaže novu normu: rezultati i otkrića novih toponomastičkih projekata financiranih javnim novcem moraju biti dostupni široj publici.

Holzer, Georg: *Mittelalterliche slavisch-deutsche Zweisprachigkeit in Österreich im Lichte onomastischer Mischbildungen* [Medieval Slavic-German Bilingualism in the Light of Austrian Hybrid Proper Names = Srednjovjekovni slavensko-njemački bilingvizam u svjetlu austrijskih hibridnih imena]. *Вопросы ономастики*, 18, Екатеринбург, 2015, 7–16.

U uvodu rada autor upozorava na nužnost razlikovanja teritorijalnoga bilingvizma (tj. pojave da na istome području jedni govornici govore jedan jezik, a drugi drugi) od individualnoga bilingvizma (tj. pojave da individualac govori dva jezika). Razmatra se je li proučavanjem hibridnih imena moguće dokazati slavensko-germanski individualni bilingvizam u srednjemu vijeku. Autor tvrdi da su samo kalkovi (npr. *Tobropotoch* < slav. *Dobropotokъ prema stvnjem. *Guotpach*) i sustavi mješovitih imena (npr. *Ötscher* < slav. *otъčanъ 'kum' ~ *Muhmenalpe*, ili *Sierning* < slav. **čьrnik-* ~ *Weißbach*) pouzdan onimijski dokaz srednjovjekovnoga slavensko-njemačkoga individualnog bilingvizma na navedenome području. Isto bi moglo vrijediti i za atributivne složenice poput *Fohnsdorf* ('Banovo selo'; *Ban* < slav. *banъ) ako u njemačkome nikad nije postojao apelativ *Fohn kao posuđenica iz slavenskoga *banъ (usp. apelativnu posuđenicu *Suppan* (< slav. *županъ), kojom je motivirano ime *Suppanshofstatt*). Također tvrdi da se složenice poput *Retzbach* (usp. *amnis qui Retse nuncupatur*, 1209.; *Retse* < slav. *rěčь, L jd. od *rěka) ne mogu smatrati dokazom individualnoga bilingvizma. Isto pretpostavlja za slavenska imena s njemačkim sufiksima poput *Loising* (od germaniziranoga *Leubsa < slav. *Ljubъča, tj. *vъsъ 'selo koje se odnosi na osobu koja se zove *Ljubъsъ'), složena imena s prvom njemačkom i drugom slavenskom sastavnicom poput *Niederfeister* (*Feister* < slav. *bystra 'brza, prozirna', tj. *rěka), kružne posuđenice poput *Lossnitz* (< slav. *losъnica od slav. *losъ < stvnjem./srvnjem. *lōz*) te za sekundarne hibride, npr. slav. *brězъnikъ 'brez-' > njem. *Friesnik, prilagođen pučkom etimologijom u složeno ime *Friesenegg*.

Jeić Baguzej, Jadran; Vidović, Domagoj: *Žuljanska prezimena i toponimija* [Surnames and Toponymy of Žuljana]. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 43/2, Zagreb, 2017, 359–380.

U radu se predstavljaju rezultati onomastičkih istraživanja koje u autori proveli u naselju Žuljana na poluotoku Pelješcu. Uvodni dio rada sadržava kratak povijesni pregled te opis zemljopisnoga smještaja. U središnjemu dijelu rada donosi se onomastička obrada građe. Zasebno je poglavlje posvećeno prezimenima – najprije se navode rodovi koji od 16. stoljeća nastanjuju Žuljanu, a zatim i oni koji kronološki slijede, pri čemu autori upućuju na motivaciju svakoga prezimena. Također se navode, a katkad i problematiziraju predaje o doseljenju pojedinih rodova. Slijedi statistička analiza udjelā pojedinih skupina u klasifikaciji prema motivacijsko-me kriteriju. U tablicama se donose podatci o deset najčešćih prezimena u naselju

1948. godine, a ti se podatci uspoređuju s podacima za 2001. godinu. Jedno je pak poglavlje središnjega dijela rada posvećeno toponimiji. Autori najprije obrađuju sâm ojkonom analizirajući motivaciju i etimologiju, a zatim i toponime koji se odnose na žuljanske zaselke ili dijelove naselja. Donosi se i etnik i ktetik. Ukupna toponimija, koju čini oko 140 primjera, zatim je klasificirana prema motivacijskome kriteriju. Rad sadržava i osvrt na dijalektne posebnosti govora istraživanoga naselja, u kojemu se autori obilno oslanjaju na onimske primjere.

Kovač, Marijana: *Onomastika Kaštel Sućurca. Toponimi i antroponimi*. [Onymy of Kaštel Sućurac. Toponymy and Anthroponymy]. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2017, 38 str. [diplomski rad u rukopisu]

Nakon osvrta na povijest kaštelanskoga područja slijedi obrada dijela imenske građe prikupljene u Kaštel Sućurcu. Toponimijska građa dijelom je preuzeta iz objavljene literature (Kečkemet 1978), a dijelom ju je autorica sama popisala tijekom istraživanja. U analizi se najviše pozornosti obraća na etimologiju i etiologiju toponima. U zaključnome dijelu toga toponomastičkog poglavlja donosi se i osvrt na motivaciju, pri čemu se navedene kategorije oprimjeruju. Radu je priložen i toponomastički zemljovid Kaštel Sućurca. U antroponomastičkome poglavlju obrađena su najprije osobna imena, a zatim prezimena. Autorica zaključuje da su mnoga prezimena poimeničeni posvojni pridjevi, no većina ih je nastala sufiksalsnom tvorbom. Razvrstava ih i prema motivacijskome kriteriju, a analizirajući njihovo jezično podrijetlo, zaključuje da je većina hrvatskoga podrijetla. Popis obiteljskih nadimaka autorica je preuzela od L. Kovača, a u nastavku ih povezuje s prezimenima obitelji koje ih nose. Donesena je i klasifikacija prema motivacijskome kriteriju.

Мадиева, Гульмира Баянжановна; Супрун, Василий Иванович: Система современной русской урбанонимической терминологии [The System of Modern Russian Urbanonymic Terminology = Sustav moderne ruske urbanonomastičke terminologije]. *Вопросы ономастики*, 14/2, Екатеринбург, 2017, 115–125.

Tema su rada ruski onomastički termini kojima se nazivaju imena za različite vrste/tipove gradskih referenata. Budući da se ulice i trgovi zbog svoje intrinzične mogućnosti adresiranja i linearnosti smatraju najvažnijim referentima u urbano kontekstu, imena ulica i trgova – hodonimi i agronimi – čine jezgru urbanonomastičke terminologije. S obzirom na to da nemaju ulogu adresiranja, imena pojedinih zgrada (oikodomonimi), hramova, crkava, samostana i manastira (eklesi-onimi), vrata (pilonimi), mostova (gefironimi), postaja javnoga prijevoza (poreiurbanonimi), kao i imena gradskih okruga i četvrti (urbani horonimi), čine terminološku periferiju. U radu se raspravlja o praktičnosti uvođenja specifičnih termina za ruralne referente, koji odražavaju iste onomasiološke obrasce kao i urbanonimi. Autorica problematizira termin *vikonim*, koji se odnosi na ruralne referente, te predlaže termin *rustikonim*, koji smatra prikladnijim i iz semantičke i iz morfološke perspektive. U radu se naglašava da se urbanonimi često upotrebljavaju u sklopu višerječnih izraza (urbanonimskih formula) koji sadržavaju i apelativne termine. Ti se termini često elidiraju u stvarnoj komunikaciji premda to katkad prouzro-

čuje nerazumijevanje. Autorica zaključuje da urbanonomastička terminologija zahtijeva daljnja teorijska razmatranja te detaljniju leksikografsku obradu.

Reszegi, Katalin: The Acquisition of Place Names in Mother Tongue Learning: Some Observations on Children's Spatial Cognition [Usvajanje toponima pri učenju materinskoga jezika: neka opažanja o prostornoj kogniciji djece]. *Вопросы ономастики*, 13/2, Екатеринбург, 2016, 7–22.

U radu se donosi osvrt na postojeća znanja o usvajanju imena te se predstavljaju nove spoznaje. Na temelju istraživanja jezika djece smatra se da je proces usvajanja antroponimā usporedan usvajanju općih imenica. Učenje toponimā nešto je dugotrajniji i teži proces nego učenje antroponimā. Istraživači koji se bave prostornom kognicijom fokusiraju se na prostornu orijentaciju, na lokalizaciju prostornih podataka u mozgu i na prostorni jezik, no ne proučavaju kako djeca upoznaju šire zemljopisno okruženje ni način na koji usvajaju toponime. Autorica stoga posvećuje pozornost upravo početku toga procesa – istražuje znanje o toponimima i korelaciju s usvojenošću općih zemljopisnih naziva i razvojem prostorne orijentacije kod dvoje manje djece. Među preliminarnim zaključcima autorica navodi da djeca nastoje interpretirati imena gradova ili ulica ograničavajući ih na jednu kuću. U dobi od dvije do četiri godine veza između mjesta i osoba vrlo je tijesna (djeca povezuju toponime sa specifičnim osobama). Semantičke kontingencije mogu se objasniti činjenicom da kod djece još nisu posve oblikovani koncepti o mjestu, a prostorni elementi još nisu distinktivni entiteti.

ANTROPONIMIJA

ANTHROPONYMY

Bauko, Jan: Investigation of nicknames in a bilingual environment [Istraživanje nadimaka u dvojezičnome okruženju]. *Poznańskie Studia Polonistyczne. Seria Językoznawca*, 19/1, Poznań, 2012, 105–118.

Proučava se upotreba nadimaka među Mađarima u Slovačkoj. Budući da na stanje i verbalnu reprezentaciju nadimaka snažno utječe mađarsko-slovačko dvojezično okruženje, dodirnim fenomenima koji se pojavljuju u antroponimijskome korpusu također se posvećuje pozornost. Usto se u radu obrađuju nadimci ekscerpirani iz pisanih vrela, poticaji za nadijevanje nadimaka koji se pojavljuju u modernome jeziku, kao i sociolingvističke, dijalektne, etimološke, morfološke i stilističke posebnosti uočene u onimijskome korpusu. Uspoređuje se upotreba nadimaka između odraslih i studenata, a na temelju empirijske i komparativne studije donose se i komentari.

Берестова, Екатерина Анатольевна: Система прозвищ диалектної мовної особистості [The System of Nicknames in a Dialect Speaker's Onomasticon = Sustav nadimaka u onimijskome fondu izvornoga govornika mjesnog govora]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 141–155.

U članku se donosi višedimenzijaska analiza sustava nadimaka u idiolektu govornika govora područja srednjega toka rijeke Ob. Analiziraju se tvorbeni načini, motivacija, emocionalni kontekst upotrebe i način funkcioniranja u ispitaničinu govoru (čestoća, stupanj integracije, komunikacijski kontekst, funkcije u govoru). Prikupljeni korpus uspoređuje se s građom prikupljenom tijekom dijalektološko-onomastičkih istraživanja provedenih na drugim terenima te se izdvajaju posebnosti nadimaka ekscerpiranih iz govora ispitanice. Među općim, zajedničkim značajkama antroponimijskoga sustava u ruralnim zajednicama autorica navodi: perifernost nadimaka u usporedbi s osobnoimenskim sustavom, orijentiranost prema članovima ruralnih zajednica, odražavanje osobnih karakteristika relevantnih govornicima u motivacijskim značajkama i konotacijama nadimaka, upotreba nadimaka ponajprije radi identifikacije, karakterizacije i vrednovanja itd. Od individualnih značajki ispitaničina govora autorica izdvaja: izostanak sklonosti stvaranju nadimaka, česta metajezična opažanja o upotrebi nadimaka, pojavljivanje većine nadimaka u citatima i neupravnome govoru. Autorica tvrdi da je personalizirani pristup proučavanju nadimaka važan radi razumijevanja govornikove osobnosti i jezične kulture kojoj pripada.

Božić Bogović, Dubravka: Osobna imena u matičnoj knjizi krštenih južnobaranjske župe Zmajevac za hrvatsko naselje Podolje u drugoj polovici 18. stoljeća [First Names in the Baptismal Register of the South Baranja Parish of Zmajevac for the Croatian Settlement Podolje in the Second Half of the 18th Century]. *Studia Slavica Savariensia*, 1–2, Szombathely, 2016, 78–84.

U radu se predstavljaju rezultati istraživanja osobnih imena zabilježenih u matičnoj knjizi krštenih baranjskoga naselja Podolje koje pripada župi Zmajevac za razdoblje od 1755. do 1798. U navedenome je razdoblju u Podolju kršteno 810 djece, a u matičnoj knjizi krštenih ukupno je zabilježeno 47 različitih muških i 23 različita ženska imena. Budući da su imena zapisana u latinskome liku, nemoguće je išta zaključiti o lokalnim inačicama. Imena se analiziraju prema podrijetlu te se utvrđuje da je većina kršćanskoga podrijetla, a izdvojena su rijetka narodna imena i imena germanskoga podrijetla. Ističe se postojanje grafijskih inačica istoga imena, a komentiraju se i zabilježena dvostruka te pokraćena imena. Na osvrt na razmjerno oskudan osobnoimenski fond nadovezuje se analiza najpopularnijih imena. Pritom se popis pet najčešćih muških i ženskih osobnih imena uspoređuje s popisima za druga naselja tzv. baranjskoga trokuta. Autorica također komentira najčešće poticaje za nadijevanje imena koji se mogu iščitati iz vrela. Na kraju rada doneseni su tablični popisi ekscerpiranih muških i ženskih osobnih imena s podatcima o broju nositelja u tome naselju u proučavanome razdoblju.

Brozović Rončević, Dunja: Changing Names: a Way to Cope With Identity Issues in Times of Crisis. The Ottoman Legacy in Croatia & Bosnia and Herzegovina [Mijenjanje imena – način suočavanja s problemima identiteta u doba krize. Osmanlijsko nasljeđe u Hrvatskoj te u Bosni i Hercegovini]. *Ethnologia Balkanica*, 19, München – София, 2016, 239–256.

Budući da u većini društava imena odražavaju identitet svojih nositelja, običaj mijenjanja imena bio je razmjerno jednostavan odgovor na iznenadne i katkad nasilne društvene promjene u određenim razdobljima prošlosti. To vrijedi i za teritorij suvremene Hrvatske te Bosne i Hercegovine, kao i za druge države jugoistočne Europe. Autorica proučava koje su trajne tragove na hrvatsku društvenu strukturu te na prakse imenovanja ostavila osmanlijska osvajanja na području Balkanskoga poluotoka krajem 14. stoljeća i u 15. stoljeću. Posebna se pozornost posvećuje turcizmima u hrvatskome jeziku, kao i utjecaju osmanlijske kulture na hrvatski i bosanskohercegovački antroponimijski fond.

Čilaš Šimpraga, Ankica; Brgles, Branimir: Imenska osnova *bog* u hrvatskoj antroponimiji s osobitim osvrtom na osobna imena [The Radix *bog* in Croatian Anthroponymy with a Special Focus on First Names]. *Onomastica*, LXI/1, Kraków, 2017, 119–138.

U radu se na temelju objavljenih i neobjavljenih povijesnih dokumenata utvrđuje korpus imena s osnovom *bog* u različitim povijesnim razdobljima. Radi razumijevanja analize takvih teofornih imena autori su se u uvodnome dijelu rada osvrnuli i na povijesni kontekst te na dijalektnu raznolikost hrvatskoga jezika. Središnji dio rada počinje opisom suvremenoga stanja: prema popisu stanovništva, godine 2011. zabilježena su 32 osobnoimenska lika s osnovom *bog* (17 muških i 16 ženskih), a njihova se čestota s brojem nositelja prikazuje tablično. Slijedi opsežan povijesni pregled potvrda osobnih imena s osnovom *bog*, pri čemu autori izdvajaju nekoliko vremenskih odsječaka: 11. – 14. st., 15. st., 16. st., 17. – 18. st. te 19. st. Svakomu je odsječku posvećeno zasebno potpoglavlje, u kojemu se navode potvrđeni likovi, specifičnosti, a priloženi zemljovidu upućuju na krajeve u kojima je najviše takvih imena potvrđeno. Autori ističu i ojkonime motivirane kojim od antroponima s osnovom *bog* te utvrđuju da ih je većina potvrđena u Srijemu, Slavoniji, Lici, Dalmaciji i na Kordunu, dok ih gotovo nema na obalnome području te u Istri i Primorju. Izdvajaju i nešto rjeđe druge tipove toponima motivirane takvim antroponimima, kao i vrlo brojne ojkonime koji se odnose na naselja u Bosni i Hercegovini. Istraživanjem su potvrđena ukupno 103 osobna imena s osnovom *bog*, a grafičkim prikazom donesenim u zaključku autori prikazuju da je najviše likova potvrđeno u 15. i 16. stoljeću.

Dragić, Helena: Osobna imena motivirana imenima ranokršćanskih mučenica [First Names Motivated by Names of Early Christian Female Martyrs]. *Croatica et Slavica Iadertina*, 13/2, Zadar, 2017, 235–252.

Ranokršćanskim (starokršćanskim, prvokršćanskim) mučenicama nazivaju se mučenice koje su nakon raspeća Isusa Krista do Nicejskoga sabora 325. godine podnijele mučeništvo svjedočeći vjeru Isusa Krista. Autorica iz popisa ranokršćanskih mučenica i svetica izdvaja dvadeset dvije, štovanje kojih je ostavilo trag u hrvatskoj antroponimiji. Hrvatska osobna ženska imena koja podrijetlo baštine prema imenima ranokršćanskih mučenica jesu *Katarina, Barbara, Margareta, Felicitata, Cecilija, Apolonija, Agata, Violeta, Valerija, Darija, Lucija, Agneza Rimska, Suzana, Serena (Vedrana), Filomena, Anastazija, Eufemija, Julijana* i *Doroteja*.

Najprije se donose podatci o sv. Barbari, sv. Katarini Aleksandrijskoj te sv. Margareti, koje se ubrajaju u četrnaest svetih pomoćnika u nevoljama, a podatci o ostalim ranokršćanskim mučenicama navode se kronološki (prema godinama mučeništva). Svakoj je mučenici posvećen zaseban odjeljak u kojemu se donosi povijesni kontekst te legende i priče. Usto, u svakome se odjeljku objašnjava i etimologija osobnoga imena te se donose podatci o potvrđenim hipokorističkim (pokraccenim ili izvedenim) imenima u hrvatskome jeziku, a katkad i istovrijednice u drugim jezicima.

Frančić, Anđela: Odslik hrvatsko-mađarskih dodira u hrvatskim prezimenima [Croatian-Hungarian Contacts Reflected in Croatian Surnames]. *Linguistica*, LV [Slovanski jezici v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 229–239.

U uvodnome dijelu rada autorica u povijesnome i kulturnome kontekstu objašnjava hrvatsko-mađarski jezični dodir upućujući pritom na brojne hungarizme (standardnomu jeziku pripadaju primjerice *bunda*, *cikla*, *cipela*, *čipka*, *čopor*, *karika*, *kočija*, *korov*, *lopov*, *palačinka*, *šator*, *soba*). Hrvatsko-mađarski jezični dodiri odrazili su se i u ojkonimima (npr. *Madžarevo*, *Banfi*, *Daruvar*, *Varaždin*, *Laslovo*, *Farkaševac*) te u prezimenima motiviranim hungarizmima (npr. *Balog*, *Gazdić*, *Janušić*, *Kanižaj*, *Matjašec*, *Nagy*, *Palfi*, *Pišpek*, *Pongračić*, *Sabolčec*, *Vargek*). Središnji dio rada zauzima klasifikacija hrvatskih prezimena motiviranih hungarizmima prema tvorbenome i motivacijskome kriteriju. Uzimajući u obzir stupanj prilagodjenosti u prezime ugrađenih mađarskih leksema hrvatskomu jeziku, tvorbu tih prezimena, potvrđenost leksika mađarskoga podrijetla u hrvatskoj povijesnoj leksikografiji i sadašnjim hrvatskim govorima, autorica pretpostavlja da su neka prezimena motivirana hungarizmima nastala u Hrvatskoj, dok su neka u različitim razdobljima unesena u hrvatski prezimenski fond doseljavanjem svojih nositelja. U zaključnome se dijelu rada, uz ostalo, ističe potreba za daljnjim popisivanjem i istraživanjem hungarizama u hrvatskim nestandardnojezičnim govorima te u ukupnome imenskom mozaiku.

Frančić, Anđela: I naša o Vinku Žgan(e)cu [Our Reflections on Vinko Žganec]. *Hrvatski dijalektološki zbornik*, 21, Zagreb, 2017, 111–128.

U uvodnome dijelu rada autorica posebnu pozornost posvećuje problematici standardizacije prezimena koja sadržavaju dijalektne značajke mjesnoga govora nositelja. Osvrćući se na prekrajanja prezimena kao posljedicu novoštokavskoga jezičnog purizma u povijesti, autorica primjećuje da su se ulaskom u standardni jezik neka prezimena prilagodila lišivši se određenih dijalektnih značajki, dok su neka i u standardnojezičnoj komunikaciji zadržala svoje dijalektne posebnosti (pritom ističe još uvijek neriješena pitanja, posebice iz perspektive akcentuacije). Među problemima s kojima se suočavaju korisnici hrvatskoga standardnog jezika također je sklonidba višesložnih (a posebno dvosložnih) prezimena koja završavaju na *-ec* (npr. *Tkalec*, *Vrabc*). U zasebnome poglavlju rada autorica donosi pregled povijesti jezikoslovnih rasprava o sklonidbi prezimena s nepostojanim *e*, a na nj na-

dovezuje i pregled pristupa toj problematici u normativnim priručnicima hrvatskoga jezika. Iza kratka podsjetnika na život i djelo etnomuzikologa Vinka Žganca te na pojavnost prezimena *Žganec* u povijesnome i suvremenome hrvatskom fondu prezimena, prikazuje se pojavnost antroponimijske formule *Vinko Žganec* u hrvatskoj hodonimiji te se donosi poseban osvrt na (ne)pravilnost sklonidbe proučavanoga prezimena. U zaključku se ističe potreba za ispravljanjem pogrešnoga genitivnog oblika *Žgančeva* prezimena u zagrebačkoj i bjelovarskoj hodonimiji.

Хазиева-Демирбаш, Гузалия Сайфулловна: Лечебно-защитные личные имена в традиционной татарской культуре [Healing-Protective First Names in Traditional Tatar Culture = Zaštitna osobna imena u tradicijskoj tatarskoj kulturi]. *Вопросы ономастики*, 14/3, Екатеринбург, 2017, 72–83.

U članku se analiziraju tatarska osobna imena koja bi djecu trebala štititi od bolesti, nedaća i smrti. Uzimajući u obzir folklor, autorica razlikuje dva osnovna tipa imena: imena koja ne iziskuju nikakav ritual (imena koja zaustavljaju ili otklanjaju zlo) te imena koja su tradicijski povezana s nekim ritualnim aktivnostima (preimenovanjima ili prodajom djece). Smatra se da imena s glagolskom osnovom *tukta* 'zaustaviti' mogu zaustaviti smrt (kao u imenima *Tuktamysh*, *Tuktar*, *Tuktasyn*), dok zaštitni učinak imaju i imena s osnovama *timer* 'željezo' (*Mintimer*, *Timerbay*), *bulat* 'čelik' (*Aibulat*, *Bulat*, *Timerbulat*), *tash* 'kamen' (*Biktash*, *Tashbai*, *Tashlyyar*) te imena s negativnim značenjem (npr. *Sasyk* 'Smrdljiv'). S druge strane, osnove *min* i *cal* 'madež' povezuju se s ritualom preimenovanja djeteta. Zaključci pokazuju da ta imena imaju paralele i u drugim turkijskim jezicima, stoga se takvi imenski obrasci mogu pretpostaviti i za praturkijski jezik.

Иванцова, Екатерина Вадимовна: Концепция ономастикона диалектной языковой личности: лексикографический проект [Onomasticon of a Dialect Speaker: A Lexicographic Project = Onimski fond izvornoga govornika mjesnoga govora: leksikografski projekt]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 156–170.

Izlaže se koncepcija rječnika cjelovitoga onimskog sustava jednoga ispitanika izabranoga prema ustaljenim dijalektološkim kriterijima. Uz sabiranje različitih tipova imena jednoga idiolektu objašnjavaju se i njihove različite funkcije u komunikaciji. Rječnik je oblikovan prema metodologiji Jezične škole grada Tomska. Autorica objašnjava koja su vrela onomastikona, njegovu opću strukturu, posebnosti predstavljanja imena (osobnih imena, toponima i drugih imenskih kategorija). Rad sadržava primjere rječničkih članaka iz svih triju dijelova rječnika. Autorica također naglašava moguće primjene rječnika u istraživanjima idiolektata, u onomastičkim i dijalektološkim istraživanjima te u proučavanju leksičkih jedinica i njihova funkcioniranja, kao i posebnosti metajezičnih razmišljanja ispitanika.

Meršić, Žuža; Njari, Denis: Prezimena u Vladislavcima u 19. stoljeću [Surnames in Vladislavci in the 19th Century]. *Studia Slavica Savariensia*, 1–2, Szombathely, 2016, 307–316.

Rad započinje opisom kulturnih i jezičnih dodira Mađarā s drugim narodima, a pritom se posebna pozornost posvećuje jezičnomu posuđivanju. Slavenski jezični utjecaj očit je i u mnogim mađarskim prezimenima i toponimima, koji su u nastavku izdvojeni. Slijedi povijesni pregled nastanka mađarskih prezimena te njihova ustaljivanja u antroponimijskome sustavu. Središnji dio rada posvećen je obradi prezimenā mađarskoga podrijetla u istočnoslavonskome naselju Vladislavcima, čije je ime također etimološki protumačeno. Građa je ekscerpirana iz matičnih knjiga rođenih i umrlih (do kraja 19. stoljeća). Prezimena su klasificirana prema motivacijskome kriteriju u skladu s ustaljenom metodologijom, a u popratnoj analizi ističu se posebnosti. U zaključku autori ističu da jezična analiza (uključujući i dijalektološku) upućuje na to da su se u Vladislavce početkom 19. stoljeća stanovnici doseljavali iz sjeverozapadnoga dijela današnje Mađarske i područja današnje Slovačke, a ne samo s područja Somogyja i Baranye, kako je dosad navođeno u literaturi.

Намитокова, Роза Юсуфовна; Нефляшева, Индира Аминовна; Шишхова, Неля Магометовна: К истории имени *Руслан* [On the History of the Name *Ruslan* = О повјести имена *Ruslan*]. *Вопросы ономастики*, 13/2, Екатеринбург, 2016, 162–168.

Glavni dio rada usmjeren je na povijest osobnoga imena *Ruslan* koje se etimološki može povezati s turkijskim imenom *Arslan*, nastalim od apelativa *arslan* 'lav'. Autorice proučavaju varijaciju toga imena u ruskome folkloru te u vrelima iz razdoblja od 15. do 17. stoljeća. Posebnu pozornost obraćaju na ulogu Puškinove poeme *Ruslan i Ljudmila* u stvaranju asocijativne pozadine proučavanoga imena te na različite onimijske izvedenice, patronime, prezimena i žensko ime *Ruslana*. Među 40 ispitanika različitih etničkih pripadnosti s Kavkaza provedena je anketa, čiji su rezultati pokazali da najviše ispitanika smatra da navedeno ime ima pozitivne konotacije te ga povezuju s turkijskim imenom *Arslan* ili s imenom Puškinova lika. Neki ispitanici međutim ime smatraju nemuslimanskim, odnosno simbolom ruskoga identiteta, te ističu da se tako često doživljava i izvan Rusije. Na temelju izloženoga autorice zaključuju da je ime *Ruslan* postalo popularno tijekom sovjetskoga i postsovjetskoga razdoblja, kad je dobilo specifičnu „semantičku auru” – a posebno to vrijedi za kavkasko područje. U zaključku autorice naglašavaju da bi povijest imena *Ruslan* i drugih imena motiviranih njime bilo potrebno detaljnije istražiti.

Осипова, Ксения Викторовна: Диалектные прозвища Русского Севера, образованные от названий пищи: этнолингвистический аспект [North Russian Dialectal Nicknames Derived from Names of Food: An Ethnolinguistic Approach = Dijalektni nadimci motivirani nazivima prehrambenih namirnica na ruskome sjeveru: etnolingvistički pristup]. *Вопросы ономастики*, 14/1, Екатеринбург, 2017, 87–109.

Individualni i kolektivni nadimci s područja gradova Arhangelska, Vologde i Kostrome tema su ovoga rada. Iz „internoga oblika” i motivacije imena autorica iščitava kako seljaci na ruskome sjeveru doživljavaju kulinarske tradicije, pri čemu predstavlja njihov stereotipni pogled na domaća i strana jela te gastronomske pre-

ferencije različitih socijalnih i drugih skupina. Takav pristup omogućuje da se identificiraju društvene situacije povezane s prehranom te da se prepoznaju motivi nadijevanja nadimaka motiviranih kulinarskim nazivima. Većina kolektivnih nadimaka odražava teritorijalne razlike u prehranbenim navikama te upućuje na dominaciju specifičnih jela, specifičnih namirnica ili osobitih kulinarskih tradicija. Analiza tih nadimaka dovodi do zaključka da se u nekim primjerima očuvalo sjećanje na susjedstvo ruskih i ugrofinskih skupina. Individualni nadimci često se odnose na ideju pravila u prehrani i njihovoga kršenja. Mnogi nadimci upućuju i na bogatstvo njihovih nositelja (primjerice, seljacima iz distrikata Pinežsky i Verhnetoemsky nadijevali su se nadimci koji upućuju na siromaštvo, dok su se stanovništvu Mezena nadijevali oni koji upućuju na bogatstvo). Autorica također pokazuje da su brojni nadimci dodatno motivirani predajama prisutnim i u toponimiji i folkloru. Među takvim su motivima: priče o krađi hrane, gorčini ili kvarenju hrane, prolijevanju pića ili prosipanju hrane itd.

Парашкевов, Борис: Свое и чуждо в българските фамилни имена [Native and Foreign Bulgarian Surnames – Side by Side = Domaće i strano u bugarskim prezimenima]. *Български език*, 64/4, София, 2017, 34–45.

Ustanovivši da je velik broj bugarskih prezimena turskoga, grčkoga, rumunjskoga ili drugoga podrijetla, autor se u radu usredotočuje na prezimena koja imaju osnove različitoga jezičnog podrijetla (bugarskoga i aloglatskoga, npr. *Doganov/Sokolov*), ali su jednako motivirana. Prezimena koja se uzimaju u obzir uglavnom su motivirana nadimcima (kojima su u osnovi nazivi životinja, biljaka te riječi koje se odnose na ljudske osobine) ili nazivima zanimanja. Proučavajući semantičku ekvivalenciju, autor iz prezimena iščitava slične sociokulturne motive.

Pavić Pintarić, Anita; Škrabal, Ivana: Deutsche weibliche Vornamen französischen Ursprungs [German Female First Names of French Origin = Njemačka ženska osobna imena francuskoga podrijetla]. *Folia onomastica Croatica*, 26, Zagreb, 2017, 15–34.

U članku se obrađuju ženska osobna imena koja su u njemački jezik posuđena iz francuskoga jezika. Građa je ekscerpirana iz njemačkih leksikona naslovljenih *Lexikon der Vornamen* i *Das große Vornamenlexikon*, a u obzir su uzeta imena uz koja je navedeno da su »posuđena iz francuskoga jezika«. Pri obradi imena pozornost je posvećena jeziku iz kojega izvorno potječu, razdoblju u kojemu je zabilježena njihova upotreba u njemačkome jeziku, tvorbi i značenju. Na temelju rezultata istraživanja autorice zaključuju da je većina njemačkih ženskih osobnih imena francuskoga podrijetla preuzeta u 20. stoljeću, opovrgavajući pritom početnu pretpostavku da su ta osobna imena preuzeta u najintenzivnijemu razdoblju njemačko-francuskih jezičnih dodira u 18. stoljeću (kada je francuski bio jezik prestižan u višim slojevima njemačkoga društva).

Петкова, Гертана: Словашки лични имена, образувани от римско митологично име, в сравнение с техните български еквиваленти [Slovak First Names, Derived from Roman Mythological Name in Comparison

with Their Bulgarian Equivalent = Slovačka osobna imena izvedena od rimskih mitoloških imena u usporedbi s njihovim bugarskim istovrijednicama]. *Български език*, 64/4, София, 2017, 53–63.

U radu se obrađuju slovačka i bugarska osobna imena izvedena od imenā iz rimske mitologije. U obzir je uzeto 31 mitološko ime (20 muških i 11 ženskih), 21 slovačko ime (11 muških i 10 ženskih) te 12 bugarskih imena (6 muških i 6 ženskih). U središnjemu dijelu rada korpus se klasificira prema nekoliko kriterija. Najprije se imena klasificiraju prema tipu riječi od kojega je nastalo ime (je li nastalo od postojećega imena, opće imenice, pridjeva i sl.), a zatim prema tome jesu li preuzeta u liku istovjetnu latinskomu kanonskom obliku (npr. *Saturnus* < *Saturnus*) ili je pri preuzimanju došlo do morfološke prilagodbe (npr. *Silvān* < *Silvanus*). Također se građa razvrstava prema kriteriju kanonizacije (tj. prema tome je li riječ o imenu svetca i prema tome je li svetca kanonizirala samo Pravoslavna crkva, samo Katolička crkva ili obje crkve).

Pleskalová, Jana: Česko-německé kontakty ve světle antroponymie českých zemí [Czech-German Relationships in Relation to the Anthroponymy of the Czech Lands = Češko-njemački dodiri s obzirom na antroponimiju čeških zemalja]. *Linguistica*, LV [Slovanski jeziki v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 149–160.

Iz dijakronijske analize češko-njemačkih dodira u antroponimiji čeških teritorija uočava se da je utjecaj tih dodira najizrazitiji među osobnim imenima. Rad je prema kriteriju razdoblja podijeljen na nekoliko poglavlja (1000. – 1300., 1300. – 1500., 1500. – 1786., 1786. – 1945.) te se za svako razdoblje opisuju antroponimijske specifičnosti. Fond kršćanskih imena stvoren je kao rezultat bliskoga dodira bohemofonoga stanovništva s pridošlim germanofonim stanovništvom te utjecaja Rimokatoličke crkve. Važan dio imenskoga fonda činila su imena vezana uz Crkvu (npr. *Jan/Johannes/Johann*, *Nicolaus/Mikuláš*, *Petr/Peter/Petrus*, *Margaretha/Markéta*, *Katharina/Kateřina*) te njemačka imena (npr. *Henricus/Heinrich*, *Albertus/Albert/Albrecht*, *Ulricus/Ulrich*), koja su se među bohemofonim stanovništvom češće nadijevala do kraja 18. stoljeća. S druge strane, u njemačkome okruženju bila su prihvaćena najvažnija češka crkvena imena (npr. *Václav/Wenzel*, *Ludmila*, *Vojtěch*). Evolucija identifikacije odrazila se u korištenju dvodijelne formule (ime + pridjev, a poslije ime + prezime). Takve formule germanofoni stanovnici upotrebljavali su u češkim zemljama od 14. stoljeća, a zatim su se počele upotrebljavati i u češkoj zajednici, i to samo za muške članove obitelji. Bliski češko-njemački dodiri prestali su poslije Drugoga svjetskog rata, kad su Nijemci protjerani iz Čehoslovačke. Otada se imena njemačkoga podrijetla u Češkoj pojavljuju vrlo rijetko, i to uglavnom samo u obiteljskoj tradiciji.

Puškar, Krunoslav: Osobna imena Župe Miholec od Drugog svjetskog rata naovamo [First Names in the Parish of Miholec since World War II]. *Cris: Časopis Povijesnog društva Križevci*, XIX/1, Križevci, 2017, 91–102.

Iza kratka osvrt na povijest te demografski i vjerski sastav Župe Miholec, donosi se pregled osobnih imena za četiri petogodišnja razdoblja: 1947. – 1951., 1971. – 1975., 1991. – 1995. i 2010. – 2014. Osobnoimenska građa ekscerpirana je iz matica krštenih koje se čuvaju u župnome uredu župne crkve svetoga Mihaela. Za svako se razdoblje tablično prikazuje popis deset najčešćih muških i najčešćih ženskih osobnih imena s brojem nositelja, dok u komentaru autor analizira odnos u udjelu narodnih i kršćanskih imena, popularnost određenoga imena te motivaciju za nadijevanje određenoga imena. Rezultate u završnome poglavlju autor međusobno uspoređuje kako bi ustanovio promjene u osobnoimenskome fondu u posljednjih sedamdesetak godina. Pritom utvrđuje smanjenje broja narodnih imena te povećanje broja netradicionalnih imena.

Puškar, Krunoslav: What's in a Name? Reasons Behind the Choice of Contemporary Traditional and Non-traditional Croatian Names [Što je u imenu? Razlozi odabira suvremenih tradicionalnih i netradicionalnih hrvatskih imena]. *Folia onomastica Croatica*, 26, Zagreb, 2017, 35–68.

U radu se prikazuju rezultati socioantroponomastičkoga istraživanja koje je autor proveo u trima dječjim vrtićima u Križevcima. Istraživanje je provedeno s pomoću upitnika koji se sastojao od otvorenih i zatvorenih pitanja, a analizom prikupljenih odgovora autor je pokušao otkriti razloge odabira osobnih imena. Prikupljena su 122 osobna imena, među kojima je, prema autorovoj klasifikaciji, 47 tradicionalnih, a 75 netradicionalnih (detaljno su objašnjeni i kriteriji određivanja imena tradicionalnim/netradicionalnim), a autor donosi i popis deset najčešćih muških i ženskih imena u navedenome korpusu. Motivi za odabir i nadijevanje imena analiziraju se kvantitativno i kvalitativno, pri čemu se proučavaju društveni čimbenici koji obično utječu na odabir imena. Za svaki se čimbenik uspoređuju rezultati u vezi s tradicionalnim imenima s onima u vezi s netradicionalnima. Primjerice, analizira se korelacija između stupnja obrazovanja roditelja i odabira tradicionalnih/netradicionalnih imena. Vrlo opsežan odjeljak posvećen je analizi razloga nadijevanja imena i korelaciji s odabirom tradicionalnih/netradicionalnih imena. Radu je priložen i upitnik na hrvatskome jeziku.

Sakalli, Erol: New Trends in Name-Giving in Turkey [Novi trendovi u nadijevanju imena u Turskoj]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 171–177.

Autor donosi kratak pregled tradicijskih običaja nadijevanja osobnih imena u Turskoj te analizira neke nove trendove. Opažanja temelji na 1270 turskih imena prikupljenih tijekom posljednjih nekoliko desetljeća. Podatci su prikupljeni neovisno o društvenoj, religijskoj, regionalnoj ili etničkoj pozadini, a uza sva su imena navedeni i podatci o dobi nositelja. Građa je podijeljena u tri skupine: komemorativna imena, deziderativna imena i slučajna imena. Ta kategorizacija pokazuje distribuciju turskih imena i promjene u osobnoimenskome fondu tijekom godina. Tradicijsko nadijevanje imena i dalje je prisutno u Turskoj, no sve su primjetniji novi trendovi. Autor promjene povezuje s društvenom evolucijom koja potiče mlade, akademski obrazovane, roditelje koji žive u urbanim područjima i imaju samo jedno

dijete da prihvate nove strategije nadijevanja imena koja se temelje na povećanju individualizma i slabljenju veza s tradicijom.

Sicherl, Eva: Sposojanje angleških osebnih imen na slovenskem: socio-pragmatični vidik [Borrowing of English First Names in Slovenia: a Sociopragmatic Perspective = Posuđivanje engleskih osebnih imena u Sloveniji: sociopragmatični pogled]. *Filološke studije*, 15/2, Zagreb, 2017, 64–79.

U radu se proučava težnja roditelja iz Slovenije da djeci nadjenu osobna imena engleskoga podrijetla. Podatci Zavoda za statistiku Republike Slovenije (SURs) potvrđuju da se tijekom posljednjih desetljeća povećao unos osebnih imena stranoga jezičnog podrijetla. Usporedba statističkih popisa najčešćih imena za novorođenu djecu za razdoblja 1961. – 1970. i 2001. – 2015. pokazuje da se egzotizmi (npr. *Alex, Liam, Nick, Ruby* i *Zoe*, koji pripadaju skupini dvjesto najomiljenijih imena u posljednjemu statističkom razdoblju) „natječu” s imenima posuđenima i udomaćenima prije mnogo godina (npr. *Robert*). Unos posuđenih imena autorica proučava iz perspektive pragmatičnoga posuđivanja (usp. Andersen 2014). Donesen je kratak povijesni pregled posuđivanja osebnih imena engleskoga jezičnog podrijetla u slovenski jezik te je opisana uloga engleskoga kao jezika davatelja. Predstavljaju se i rezultati dobiveni upitnikom koji su ispunjavali roditelji djece vrtičke dobi. Iz tih se rezultata iščitavaju sociolingvističke posebnosti populacije koja posuđuje engleska osobna imena te specifičnosti njezina odnosa prema obama jezicima.

Sicherl, Eva: The English-Slovene language contact: borrowing of personal names [Englesko-slovenski jezični dodir: posuđivanje osebnih imena]. *Linguistica*, LV [Slovanski jezici v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 273–289.

Autorica opisuje sve veću tendenciju nadijevanja engleskih osebnih imena djeci među Slovencima. Dan je povijesni pregled posuđivanja engleskih osebnih imena u slovenskome jeziku od 1931. godine na temelju podataka Zavoda za statistiku Republike Slovenije (SURs). Fenomen posuđivanja osebnih imena autorica promatra iz perspektive pragmatičnoga posuđivanja (Anderson 2014) uzimajući pritom u obzir tradicionalnu razliku između nužnoga i luksuznoga posuđivanja. Rad ilustrira kako osobnoimenski egzotizmi (npr. *Alex, Liam, Kevin, Kim, Ian, Vanessa, Adrian, Ella, Emma, Patrick, Nick, Alan, Lucas*, koji su bili među 200 najpopularnijih osebnih imena od 2001. do 2013.) konkuriraju imenima koja su davno uklopljena u imenski fond i nativizirana (npr. *Patrik*) ili imenima koja se trenutačno unose u slovenski jezik. U tim recentnim posuđenicama strani likovi donekle se prilagođuju, no istovremeno (za razliku od anglicizama) pokazuju tendenciju otpora prema potpunome prilagođivanju, posebno u vezi sa zapisom i izgovorom. Takve pragmatično posuđene jedinice nose važne sociolingvističke signale o stajalištima posuđivača, a one se dodatno u radu komentiraju.

Станковска, Љубица: Приказ на неколку сложени лични имиња [An Overview of Several Compound First Names = Prikaz nekoliko složenih osebnih imena]. *Filološke studije*, 15/1, Zagreb, 2017, 53–69.

U članku se analiziraju sljedeća složena osobna imena: *Berobran, Bregost, Dragoezd, Godoles, Ljudovid, Novosil, Počest, Pretimir, Prvoslav, Velimaž, Verislav i Želovar*. Sva navedena imena potvrđena su u onimijskome fondu makedonskoga jezičnog areala. Budući da je riječ o najstarijemu antroponimskom sloju u slavenskim jezicima, analiza tih imena izrazito je važan doprinos rekonstrukciji praslavenske antroponimije općenito. Za svako se ime uz interpretaciju etimologije donose i potvrde sličnih složenih osobnih imena u drugim slavenskim jezicima ako su u njima potvrđena.

Šabić, Indira: Fonološki razvoj ličnih imena u srednjovjekovnoj Bosni [Phonological Development of Personal Names in Medieval Bosnia]. *Društvene i humanističke studije*, III, Tuzla, 29–46.

U uvodu autorica utvrđuje da srednjovjekovni bosanski antroponimi pripadaju »zapadnoštokavskom dijalektu« te da ih je većina nastala prije dolaska Osmanlija, zbog čega se u njima često odražavaju slavenski leksemi i tvorbene značajke. U nastavku se proučavaju i analiziraju opće bitne značajke vokalskoga i konsonantskoga sustava, odnosno razvojne fonološke promjene potvrđene u antroponimima u starobosanskome jeziku. Autorica se posebice usredotočuje na sljedeće promjene koje su se ostvarile na području srednjovjekovne Bosne: odraz poluglasa, odraz jata, promjena *l > o*, promjena *s > š*, odraz slogotvornih sonanata *r* i *l*, prisutnost konsonanata *h* i *f* u domaćim riječima i posuđenicama.

Vidović, Domagoj: Prezimana u župi svetoga Stjepana [Surnames of the Parish of Saint Stephen]. U: *Opuzen – tristota obljetnica Župe svetog Stjepana Prvomučenika*, Kapović, Z. (ur.), Župa svetoga Stjepana Prvomučenika, Opuzen, 2016, 233–262.

U prvome dijelu rada autor analizira rasprostranjenost prezimena i podrijetlo rodova za svako naselje opuzenske župe zasebno. Za Opuzen se navode starosjedilačka prezimana, a zatim i prezimana doseljenikā. U tablicama autor donosi popis prezimena za 1733., 1807., 1948. i 2001. godinu, podatak o naselju u kojemu je pojedino prezime zabilježeno te broj nositelja (prema podacima iz *SDŽO-a, Leksika prezimena SR Hrvatske i Hrvatskoga prezimenika*), dok u popratnim komentarima navodi odakle potječu nositelji prezimena, a ujedno i prati brojčano stanje nositeljā određenoga prezimena. Tablično se prikazuje i deset najbrojnijih prezimena u Opuzenu 1733. – 2001., na temelju čega se mogu uspoređivati podatci i pratiti promjene u prezimenskome fondu. Sličnu metodologiju autor primjenjuje i za Trnovo (navodi podatke za 1733. i 1807.) te za Podgradinu (navodi podatke za 1807., 1948. i 2001. te tablicu s usporedbom deset najbrojnijih prezimena u Podgradini 1733. – 2001.). Na kraju toga poglavlja donosi se i skupni pregled rasprostranjenosti prezimena i podrijetla rodova za cjelokupnu opuzensku župu. U drugome dijelu rada prezimana se klasificiraju prema motivacijskome kriteriju. Korpus koji se analizira čini 179 prezimena čiji su nositelji nastanjivali župu Opuzen od njezina osnutka, čiji su nositelji bili među najbrojnijima po popisima stanovništva 1948. i 2001., te čiji su nositelji duže vrijeme boravili u Opuzenu, no danas su izumrla.

Vidović, Domagoj: Vidonjska prezimena [Surnames in Vidonje]. U: *Proslava 400. obljetnice crkve sv. Ivana Krstitelja u Vidonjama 1616. – 2016.*, Vidović, M. (ur.), Ogranak Matice hrvatske Metković, Župni ured Vidonje, Metković, 2017, 30–65.

U uvodu rada autor tumači horonim *Zažablje* te donosi pregled njegove upotrebe, pritom obraćajući pozornost na promjene u percepciji prostora na koji se odnosio i koji je obuhvaćao. Autor također analizira podrijetlo stanovništva te na temelju povijesnih podataka utvrđuje koji su rodovi bili prisutni na području srednjovjekovne župe Žapsko. Tumačeći podrijetlo određenih rodova, problematizira mišljenje J. Dedijera da su Hrvati katolici u Hercegovini podrijetlom doseljenici ili Crnogorci te navodi svoje argumente. U poglavlju naslovljenu *Povijesne potvrde prezimena* donosi abecedni popis prezimena, a uza svako se prezime donose podatci o podrijetlu. U zasebnome poglavlju autor donosi i klasifikaciju prezimena prema motivacijskome kriteriju.

Влахова-Ангелова, Мая: Актуальные тенденции при выборе болгарскими личными именами: исследование имен новорожденных в Софийской области [Current Trends in Name Giving among Bulgarians: A Study of the Names of Newborns in the Sofia Region = Suvremeni trendovi nadijevanja osobnih imena među Bugarima: istraživanje osobnih imena novorođenčadi na području grada Sofije i okolice]. *Вопросы ономастики*, 14/3, Екатеринбург, 2017, 52–71.

Istraživanje modernoga bugarskog antroponimijskog sustava provodi se na Odjelu za primijenjenu onomastiku Instituta za bugarski jezik Bugarske akademija znanosti. Kako bi se ustanovili suvremeni trendovi u izboru osobnih imena u Bugarskoj na početku 21. stoljeća, u ovome se istraživanju pozornost posvećuje osobnim imenima Bugara rođenih 2010. godine na području grada Sofije i okolice. Statistička i jezikoslovna analiza imena omogućuje mjerenje popularnosti osobnih imena i različitih tipova imena. Spomenuta analiza pokazuje kvantitativni odnos između najčešće odabiranih imena i onih koja su odabrana samo jedanput prema ukupnome broju antroponima u korpusu te dokazuje da su muška imena održivija od ženskih. Pri tvorbenoj i etimološkoj analizi osobnih imena utvrđeni su tvorbeni tipovi i tzv. *unisex* imena, ustanovile su se razlike između iskonskih bugarskih imena i onih posuđenih te su utvrđene grafijske i fonetske inačice istoga imena. Provedene su i različite kvantitativne usporedbe između određenih kategorija osobnih imena (npr. između složenih i jednostavnih imena). Pokazalo se da je na početku 21. stoljeća bugarski antroponimijski sustav otvoreniji neprilagođenim stranim imenima (poput *Mishel, Nancy*), da pokazuje širu upotrebu deminutivnih *unisex* imena (npr. *Moni, Stephy, Toni*), da se pokraćena imena sve češće upotrebljavaju kao službena imena (npr. *Alex, Boni, Pepi*) te da se povećava broj dvostrukih osobnih imena (npr. *Violet Avril, Alexander Ahmet*), što upućuje na općeniti globalizacijski trend.

Vodanović, Barbara: Osobni nadimak, figura za društveno uvjetovani kontekst (na primjeru nadimaka s otoka Pašmana) [Personal Nickname, a Figure for a Socially Conditioned Context (Exemplified by Nicknames from the Island of Pašman)]. *Folia onomastica Croatica*, 26, Zagreb, 2017, 139–155.

Rad se temelji na 430 osobnih nadimaka muških i ženskih osoba različite životne dobi. Nadimci su nastali tijekom 20. stoljeća, a prikupljeni su terenskim istraživanjem na otoku Pašmanu. Prvi dio središnjega dijela rada obuhvaća klasifikaciju i interpretaciju korpusa prema motivacijskome kriteriju – pritom autorica osobne nadimke dijeli na prave i neprave (one koji su motivirani prezimenima ili osobnim imenima). U drugome dijelu središnjega dijela rada donose se teorijska promišljanja potkrijepljena konkretnim primjerima nadimaka. Primjerice, u poglavlju naslovljenu *Nadimak kao proizvod psihološkoga i socijalnoga djelovanja* autorica ističe da se iz nadimaka mogu iščitati informacije i o nositelju i o nadjevatelju, odnosno o običajima zajednice unutar koje je nadimak nastao i stvaranju prototipova. Zasebna poglavlja rada posvećena su analizi odnosa osobnoga nadimka prema kategorijama osobnoga imena i prezimena, odnosno analizi nadimka kao znaka.

ТОПОНІМІЯ

ТОПОНІМ

Алпатов, Владислав Викторович: Топонимия с библейскими ассоциациями в Англии и других странах Западной Европы: хронология и мотивация [Place-Names with Biblical Associations in England and Other Countries of Western Europe: A Chronology and Motivation = Toponimi s biblijskim asocijacijama u Engleskoj i drugim državama zapadne Europe: kronologija i motivacija]. *Вопросы ономастики*, 18, Екатеринбург, 2015, 17–46.

U radu se obrađuju toponimi u kojima se odražavaju biblijski (starozavjetni i novozavjetni) motivi. Analiza se temelji uglavnom na engleskim toponimima, no donesene su i neke paralele koje se odnose na referente iz drugih zapadnoeuropskih i skandinavskih zemalja i Rusije. Autor razlikuje dva razdoblja u imenovanju: pre-reformacijsko i poslijereformacijsko. U prvome razdoblju biblijska su imena najviše nadijevali križari, i to samostanima, privatnim rezidencijama plemstva te referentima koji su pripadali redu. Drugo razdoblje obilježio je protestantski mentalitet, a posebno kalvinizam i nekonformizam. U njemu su biblijska imena najčešće nadijevana crkvama, karitativnim organizacijama, privatnim rezidencijama pastora i religioznih posjednika. Autor proučava i evoluciju transferencije imena od 7. i 9. stoljeća do danas, utvrđujući vrhunce čestoće potvrda biblijskih toponima (13. – 14. i 18. – 19. st.) te skupine imena koje su prevladavale u pojedinim razdobljima. Posebna je pozornost posvećena specifičnim načinima imenovanja i opisu toponimskih mikrosustava. Autor objedinjuje velik broj jezičnih podataka objavljenih u različitim publikacijama te predlaže nove interpretacije nekih toponima.

Bašić, Marijana; Baričević, Sanja: Uporabne inačice množinskih oblika ojkoni-
ma zadarskoga područja [Variations in the Use of Plural Forms of Toponyms
in Zadar County]. *Lingua Montenegrina*, X/2, 20, Cetinje, 2017, 219–245.

U članku se aktualizira problem standardizacije toponima, prilagođavanja toponi-
ma s dijalektnim značajkama (posebno onih sa specifičnim rodom, brojem i paradig-
mom) normi, fleksibilnosti norme itd. U uvodnome dijelu rada, u teorijskoj podlo-
zi, analiziraju se neka stajališta istraživača koji su se dosad bavili tom problemati-
kom te posebno standardološka literatura (pravopisi i gramatike). U radu se poseb-
na pozornost posvećuje 41 ojkonomu množinskoga lika koji se odnose na naselja
Zadarske županije. U središnjemu dijelu rada donose se rezultati istraživanja koj-
jim se ispitalo imaju li govornici hrvatskoga jezika (kojima su naselja na koja se ti
ojkonimi odnose prostorno bliska) poteškoća s određivanjem gramatičkih katego-
rija roda i broja te sklonidbene vrste/paradigme tih ojkoni-
ma. Istraživanje je pro-
vedeno među studentima nefiloloških studijskih grupa u Zadru i Gospiću s pomo-
ću upitnika od 42 rečenice koje je trebalo dopuniti odgovarajućim padežnim obli-
kom traženoga ojkoni-
ma. Rezultati su grupirani u skupine: ojkonomi pl. tant. m. r. na -i, ojkonomi pl. tant. ž. r. na -e, ojkonomi pl. tant. ž. r. na -i, ojkonomi pl. tant. ž. r. na -ane, ojkonomi pl. tant. na -je, ojkonomi pl. tant. s. r. na -a. U zaključku auto-
rice uspoređuju udjele točnih odgovora studenata iz Zadra s udjelima točnih odgo-
vora studenata iz Gospića radi potvrđivanja pretpostavke da su ojkonomi i njihove
paradigme poznatiji ako se odnose na ispitaniku bliža naselja. Radu je priložen
abecedni popis ojkoni-
ma Zadarske županije čiji likovi pripadaju skupini *pluralia
tantum*, ekscerpiran iz *Hrvatskoga mjesnog rječnika*.

Bašić, Nataša: Višečlana imena država u imenima trgova i ulica [Multi-part
Names of Countries in the Names of Squares and Streets]. *Jezik: časopis za kul-
turu hrvatskoga književnog jezika*, 64/5, Zagreb, 2017, 194–195.

S pravopisnoga stajališta objašnjavaju se razlike u pisanju velikoga početnoga slo-
va sastavnica imena *Trg Republike Hrvatske* i *Trg hrvatske republike*, a u isto-
me kontekstu tumači se i razlog pisanja maloga početnoga slova u izrazima *Labinska
republika* i *Seljačka republika*. Autorica se osvrće i na redosljed sastavnica u
službenome imenu države Republika Hrvatska te donosi još neke paralele iz imen-
skoga i neimenskoga sloja gdje pridjevska sastavnica dolazi iza imeničke. Na temelju
pregleda prakse prevođenja imena država – 1) sastavnica koja upućuje na
ustrojstvo + diferencijacijska sastavnica koja upućuje na etnički sastav (npr. *Kraljevina
Španjolska*), 2) diferencijacijska sastavnica koja upućuje na etnički sastav
+ sastavnica koja upućuje na ustrojstvo (npr. Češka Republika) – autorica uočava
da se redosljed članova uglavnom podudara s onim u izvornome jeziku. Podsjeća
i na to da se pri imenovanju ulica i trgova uglavnom poštuje taj službeni redosljed
sastavnica (*Trg Francuske Republike*, *Ulica Republike Austrije* itd.). Na samome
kraju rada komentiraju se nijanse u značenju nekih sastavnica imena država (*sje-
dinjen/ujedinjen; kraljevina/kraljevstvo*).

Beláková, Mária: Этническое прошлое Западной Словакии по данным гидронимии [Hydronymic Evidence of Migrations in Western Slovakia = Hidronimski dokazi migracija u zapadnoj Slovačkoj]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 191–203.

Obrađuju se problemi etnokulturne rekonstrukcije na temelju proučavanja hidronimije zapadne Slovačke, područja koje graniči s Austrijom, Mađarskom i Češkom Republikom. Autorica razlikuje nekoliko hidronimijskih slojeva koji pripadaju različitim etničkim skupinama. Najstarije pučanstvo na navedenome području bilo je slavensko, a najuočljiviji je slavenski trag u hidronimiji stari slavenski sufiks *-ava*. Drugi sloj čine hidronimi mađarskoga podrijetla s obzirom na to da su mađarska plemena stigla na istraživano područje na prijelazu iz 9. u 10. stoljeće. I povijesni i toponimijski podatci pokazuju da je to područje od 12. do 18. stoljeća bilo naseljeno raznim germanskim etničkim skupinama. Autor tvrdi da su najočitije germanske tragove u zapadnoslovačkoj toponimiji ostavili Bavarci, a te migracije događale su se od 12. do 15. stoljeća. Istražena građa također dokazuje utjecaj hrvatskoga jezika, a on je primjetniji u ojkonimiji i antroponimiji nego u hidronimiji. Analiza povijesnih i hidronimijskih podataka autoricu navode na zaključak da su u prošlosti uz spomenute narode i drugi narodi nastanjivali teritorij zapadne Slovačke, no oni nisu imali važnu ulogu u njegovoj povijesti.

Brala-Mudrovčić, Jasminka: Toponimija Gacke [The Toponymy of Gacka]. U: *Poziv, poslanje i služenje. Pedeset godina svećeništva Tomislava Šporčića*, Šporčić, I. (ur.), Gospičko-senjska biskupija, Gospić, 2017, 399–445.

U radu se donose rezultati terenskih i arhivskih toponomastičkih istraživanja provedenih za područje Gacke, tj. za područje grada Otočca i okolnih naselja, Vrhovina, Čanka, Krasna i brinjskoga kraja. Prikupljeni se toponimi analiziraju prema etimološkome, semantičkome i strukturnome kriteriju te se povijesno i zemljopisno kontekstualiziraju. S obzirom na to da na navedenome području žive i čakavci i štokavci te da je u suvremenu dobu zabilježeno gubljenje autohtonih značajki mjesnih govora, pozornost se posvećuje i iščitavanju dijalektnih značajki u toponimima.

Brozović Rončević, Dunja: Inojezični elementi u međimurskoj hidronimiji s osobitim obzirom na hungarizme [Foreign elements in Međimurje hydronymy with particular regard to hungarisms]. *A Magyar Tudomány napján elhangzott horvát (és angol) nyelvvű előadások gyűjteménye 2013-ig*, Tóth, S. A. (ur.), Eötvös József Főiskolai Kiadó, Baja, 2015, 45–55.

Nakon kratkoga prikaza zemljopisnoga položaja Međimurja, njegovih naselja i povijesti, autorica tvorbena i motivacijski raščlanjuje međimurske hidronime (ime na blatišta, vrela, jezera, mlaka, potoka i ribnjaka). Na kraju se vrlo kratko osvrće na jezične slojeve u međimurskoj hidronimiji – prikazuje postanak hidronima *Mura* i *Drava*, konstatira da je najviše međimurskih hidronima slavenskoga podrijetla te da je od inojezičnih slojeva najprisutniji germanski, dok je mađarski sloj gotovo zanemariv.

Crljenko, Ivana: Metoda klasifikacije u istraživanjima egzonyma [Classification Method in Exonym Studies]. *Hrvatski geografski glasnik*, 79/1, Zagreb, 2017, 81–106.

Ustanovivši da su malobrojne analize koje se temelje na velikom broju egzonyma, autorica nastoji razviti metodologiju njihova istraživanja te tako dati doprinos njihovu sveobuhvatnijem proučavanju. Najprikladnijim znanstvenim metodama pritom smatra klasifikaciju te tipologiju. U uvodnome dijelu ističe se također da se podjele egzonyma najopćenitije mogu razvrstati na geografske i jezikoslovne. U prvome dijelu središnjega dijela rada autorica izlaže moguće tipove klasifikacija i upućuje na njihovu primjenu, pri čemu posebno naglašava mogućnost uspoređivanja rezultata s rezultatima istraživanja provedenih u drugim državama. Donose se sljedeći tipovi klasifikacije: 1) prema tipu geografskoga objekta koji imenuju, 2) prema lokaciji geografskoga objekta, 3) prema stupnju normiranja imena, 4) prema području upotrebe, 5) prema učestalosti upotrebe u određenome razdoblju, 6) prema motivaciji imenovanja. Za svaki se od kriterija donosi pregled literature, pri čemu se opisuju i uspoređuju metodologije (podjele na skupine) autorā koji su primijenili klasifikaciju prema tome kriteriju. Autorica donosi i primjer klasifikacije imena država prema motivaciji imenovanja prema podacima iz priručnika *Hrvatski egzonymi I.*, kojemu je urednica, a uz razvrstane primjere donosi i statističku analizu udjela primjera u pojedinim skupinama. U drugome dijelu središnjega dijela rada autorica se bavi tipologijom prema načinu udomaćivanja u jeziku te, oslanjajući se na literaturu, predlaže kako je primijeniti u slučaju hrvatskih egzonyma. Uz razvrstane primjere prilaže i statističku analizu udjela primjera u pojedinim skupinama.

Čatić, Ivana: *Toponimija Đakovštine* [Toponymy of the Đakovo Area]. Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2017, 227 str. [doktorski rad u rukopisu]

U uvodnome dijelu rada navode se ciljevi istraživanja, opisuje metodologija te se skicira struktura rada. Korpus je prikupljen terenskim istraživanjem, a autorica se oslonila i na ARKOD, nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela te evidencije upotrebe poljoprivrednoga zemljišta u RH. Građa nije akcentuirana. Iza uvodnoga dijela slijedi sažeti opis zemljopisnih značajki Đakovštine, kratak povijesni pregled, osvrt na demografsko stanje te dijalektološki opis, u kojemu autorica i toponimijskom građom oprimjeruje neke dijalektne značajke. Središnji je dio rada posvećen osvrtu na dosadašnja toponomastička istraživanja te prikazu i klasifikaciji suvremene toponimijske građe prikupljene ovim istraživanjem. U zasebnome se potpoglavlju prema motivacijskome kriteriju razvrstavaju ojkonomi, a u zasebnome ostali toponimi. Donosi se i usporedba terenski potvrđenih toponima s administrativnim imenima, iza čega slijedi opći osvrt na toponimiju Đakovštine. Radu su priloženi: abecedni popis ojkonomi, abecedni popis toponima s podacima o tipu imenovanoga referenta te opisom smještaja u odnosu na druge imenovane referente, tablični abecedni popis službenih i neslužbenih imena naselja i odgovarajući standardnojezični i lokalni etnici i ktetici.

Čilaš Šimpraga, Ankica; Crljenko, Ivana: Prilog standardizaciji imena stranih zemljopisnih imena u hrvatskome jeziku [A Contribution to the Standardization of Names of Foreign Geographical Features in Croatian Language]. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 43/1, Zagreb, 2017, 31–53.

Rad je usmjeren na proučavanje standardizacije imena stranih zemljopisnih objekata u hrvatskome jeziku. Strani zemljopisni objekti u hrvatskome se jeziku imenuju: 1) stranim, tj. izvornim imenom, 2) imenom prilagođenim hrvatskomu jeziku ili 3) hrvatskim imenom za određeni objekt, tj. egzonimom. U prvome dijelu rada donosi se pregled procesa standardiziranja zemljopisnih imena na međunarodnoj i nacionalnoj razini (s posebnim obzirom na institucije posvećene toj problematiki). S modelima dobre prakse ističu se institucije za standardiziranje zemljopisnih objekata kod Slovenaca i Poljaka. U drugome se dijelu rada analizira standardizacija zemljopisnih imena u Hrvatskoj, pri čemu se ističu jezikoslovni priručnici koji su imali najvažniju ulogu u dosadašnjim nastojanjima standardiziranja zemljopisnih imena (primjerice, hrvatski pravopisni priručnici objavljeni od 1889. godine do danas). U zaključku rada iznose se još neki problemi koji bi se trebali uzeti u obzir pri standardizaciji, primjerice sklonidba imena, pristup tzv. izvornim egzonimima itd.

Данчева, Надежда: Хидрографски термини в микротопонимията на Западна България, с които се назовават места със застояла вода, блата, влажни или кални места [Hydrographic Terms in Microtoponymy from Western Bulgaria of Places With Stagnant Water, Swamps, Damp or Muddy Places = Hidrografski nazivi u mikrotoponimima zapadne Bugarske koji se odnose na lokalitete s barama, blatišta, vlažne ili blatne lokalitete]. *Български език*, 64/4, София, 2017, 72–83.

U radu se proučavaju mikrotoponimi zabilježeni u zapadnoj Bugarskoj u kojima su se odrazili hidrografski nazivi. Posebna je pozornost posvećena riječima koje se odnose na lokalitete s barama, blatišta, vlažne ili blatne lokalitete. Navedene su riječi s njihovim toponimskim odrazima podijeljene u tri skupine: 1) riječi koje pripadaju suvremenomu leksičkom sloju te su arealno najrasprostranjenije, 2) riječi koje pripadaju zastarjelomu leksičkom sloju (koje uglavnom treba pretpostaviti na temelju toponimskih potvrda) te 3) riječi aloglotskoga podrijetla. Unutar svake skupine hidrografski su nazivi poredani azbučno, pri čemu su njima pridružene i izvedenice, a uz njih su dodani i komentari o etimologiji te često i o tvorbi.

Furlan, Metka: Sull'idronimo *Dragonja/Dragogna* [On Hydronym *Dragonja/Dragogna* = O hidronimu *Dragonja/Dragogna*]. *Linguistica*, LV [Slovanski jeziki v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 73–87.

Iako ime rijeke Dragonje u liku *Argaone* (< pie. **H₂erg'eH₂uon-*) spominje već Anonim Ravenjanin u 7. stoljeću, moderni hidronimski likovi (slov. *Dragōnja*, hrv.

Dragonja, tal. *Dragogna*) tek su neizravno povezani s njim. Nakon što je supstratni hidronim (najvjerojatnije u liku *Argaone*) posuđen od istarskoga stanovništva koje je govorilo romanskim govorima te je poslije 10. stoljeća istromletačkom glasovnom promjenom preinačen u **Argone*, transonimiziran je te se rabio i kao ime Piranskoga zaljeva (*Largom*, *Largone*, *Largon*, *Laron*). Zbog homonimije (**Argone* ‘rijeka Dragonja; Piranski zaljev’) za rijeku Dragonju počeo se upotrebljavati višerječni izraz **fiume d’Argone*, a aglutinacijom je nastao lik **Dargone*. Budući da je rijeka Dragonja često poplavljivala tijekom obinih kiša, hidronimski lik **Dargone* lokalno je stanovništvo počelo povezivati sa zmajevima za koje su smatrali da su te kiše prouzročili. Stoga se lik **Dargone* može protumačiti i metatezom (**Dargone* > **Dragone*) i utjecajem talijanske riječi *dragone* ‘zmaj’. Uslijedila je i morfološka prilagodba **Dragone* > **Dragogna* ‘područje (= rijeka) zmajeva’ (usp. *vigna* ‘područje vinograda’). Na temelju navedenoga autorica zaključuje da su slovenski i hrvatski hidronimski lik mlađa posuđenica iz istromletačkoga, čime opovrgava Ramovševo mišljenje da je u hrvatskome i slovenskome riječ o hidronimu supstratnoga podrijetla koji odražava slavensku metatezu likvida.

Hengst, Karlheinz: Германно-славянские гибридные образования в топонимии Восточной Германии [Germanic-Slavic Hybrid Names in the East German Toponymy = Germansko-slavenska hibridna imena u istočnonjemačkoj toponimiji]. *Вопросы ономастики*, 19, Екатеринбург, 2015, 114–124.

U radu se obrađuje toponimija istočne Njemačke, gdje su slavenska i germanska plemena bila u dodiru tijekom nekoliko stoljeća: u sedmome stoljeću Slaveni su protjerali germanska plemena s toga teritorija, no u desetome stoljeću Germani su ga ponovno počeli naseljavati, što je dovelo do slavensko-germanske dvojezičnosti. Autor tvrdi da se navedeni etnički i jezični dodiri odražavaju u posuđivanju zemljopisnih imena i naziva te u germansko-slavenskim „hibridnim” toponimima, za koje predlaže naziv *hibridonimi*. Autor iscrpno analizira mnoštvo hibridnih toponima (npr. *Borgishain*, *Jenz*, *Leipzig*, *Jenzig*) te ih svodi na jedan toponimski tip, tvoren od germanskih osnova i slavenskih sufikasa. Dio rada terminološke je prirode – autor teorijski pristupa terminima *hibrid*, *hibridizacija*, *hibridonim*.

Holzer, Georg: Laut- und Akzentgeschichtliches zu einigen aus Substraten und Nachbarsprachen ins Slavische entlehnten Namen [Remarks on the History of Sounds and Accents of Slavic Names Deriving from Substrates and Neighbouring Languages = O povijesti glasova i naglasaka u slavenskim imenima preuzetim iz supstratnih i susjednih jezika]. *Linguistica*, LV [Slovanski jezici v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 13–28.

U radu se proučava povijest glasova i naglasaka mnogobrojnih toponima koji su u slavenske jezike posuđeni iz supstrata ili iz susjednih jezika tijekom slavenske ekspanzije. Izabrana imena potječu iz grčkoga, latinskoga i romanskih jezika, starih europskih, tračkih i drugih indoeuropskih supstratnih jezika, kao i iz njemačkoga i germanskih dijalekata, finskoga te iranskoga. Detaljno su protumačeni sljedeći toponimi: **Silicānum* > *Solkan*, **Silicētum* > *Sužid*, **Caprētum* > *Kobarid*,

Σαλονίκη > *Solun*, *Salōna* > *Solin*, *Serdica* > *Srěďсьь*, *Timacus* > *Timok*, *Sancta Maria* > *Sutomore*, *Sancta Mariā* > *Sutomorje*, *Longaticum* > *Logatec*, *Aquilēia* > *Oglej*, *Ūtinum* > *Videm*, *Karantjā – *Koroška*, *Gīlā > *Zilja*, *Albanta > *Labot*, *Albis* > *Labe*, *Regīna* > *Řezno*, **wal'xu* > *Vlah*, *Laukaa* – *Luga*, psl. **Al'dagā* > *Ladoga*, *Inkeri* – *Ižora*, psl. *Danu > *Don*, *Dunēstru ili *Dunajstru > *Dnestr*, *Dunēpru ili *Dunajpru > *Dnepr*.

Jurišić-Borožan, Nevena: Etimološka obrada srednjovjekovnog toponima *Tilagus* (*Telaščica*) [Etymological Analysis of Medieval Toponym *Tilagus* (*Telaščica*)]. *Lingua Montenegrina*, X/2, 20, Cetinje, 2017, 203–217.

U uvodnome dijelu rada autorica donosi interpretacije motivacije i etimologije suvremenoga toponima *Telaščica* i srednjovjekovnoga toponima *Tilagus* koje se navode u dosad objavljenoj literaturi. U središnjemu dijelu rada autorica navodi da se toponim *Tilagus* prvi put pojavljuje u darovnici iz 990./995. g. Slijede potvrde za taj toponim (i njegove inačice) u različitim vrelima: 1) srednjovjekovnim dokumentima, 2) na povijesnim zemljovidima, 3) saljskim glagoljskim tekstovima, te osvrta na te potvrde. Autorica zatim donosi vlastiti prijedlog etimologije za *Tilagus* i inačice toga toponima – grč. *θύλακος/θύλαξ* '1. torba, vreća, džep; 2. vreća kojom su obavijena jajašca tune; 3. široke hlače; 4. napuhana vreća, lopta'. Tumačenje argumentira oslanjajući se pritom na formalno objašnjenje, semantičko objašnjenje (uz navođenje sadržajno srodnih toponima), napomene o zastupljenosti grecizama u toponimiji zadarskih otoka, povezivanje s izvanjezičnim kontekstom te napomene o neposrednoj etimologiji.

Kaczyńska, Elwira: Отоїконимические гидронимы Крита [Cretan Hydronyms Derived from Settlement Names = Kretske hidronimi motivirani ojkonimima]. *Вопросы ономастики*, 14/1, Екатеринбург, 2017, 66–86.

U radu se obrađuju 284 kretska hidronima motivirana ojkonimima. Ta skupina hidronima čini 6,1 % svih hidronima toga otoka (terenskim istraživanjem i arhivskim istraživanjem iz povijesnih vrela ekscipirano je ukupno 4666 hidronima), a većina je potvrđena tek u 20. stoljeću. Imena proučena u ovome radu nastala su ili metonimijskim transferom (ojkonim > hidronim) ili morfološkim izvođenjem (sufiksalskom tvorbu ili regresivnom sufiksalskom tvorbu). Da bi utvrdila smjer izvođenja, autorica je analizirala semantičke značajke imena te kronologiju pojavljivanja povijesnih potvrda. Morfološkom analizom utvrđeno je da u ukupnoj građi postoji 85 jednostavnih imena (29,9 %), 128 složenih imena (45,1 %) te 71 ime nastalo elipsom (25 %). To je omogućilo strukturnu analizu diferencijacijskih sastavnica složenih imena i imena nastalih elipsom. Na temelju proučavanja morfološke strukture nekih hidronima rekonstruirani su vrijedni podatci o izgubljenim ili nestalim kretskim naseljima. Autorica također ističe da neki navedeni hidronimi pokazuju kontinuitet od antike do danas.

Kladnik, Drago; Crljenko, Ivana; Čilaš Šimpraga, Ankica; Matjaž, Geršič: A Comparison of Croatian and Slovenian exonyms [Usporedba hrvatskih i slovenskih egzonyma]. *Acta geographica Slovenica. Geografski zbornik*, 57/1, Ljubljana, 2017, 109–118.

U radu se opisuje hrvatsko-slovenski bilateralni projekt istraživanja egzonimā – objašnjava se razvijanje metodologije istraživanja, vrela na koja se istraživači oslanjaju te stanje dosadašnje istraženosti kod svakoga pojedinog naroda. U središnjemu dijelu rada predstavljaju se neki dosad dostupni rezultati. Iz priložene tablice s primjerima egzonima koji se odnose na kontinente, države, naselja, vodne objekte, otoke i reljefne oblike može se uočiti velika sličnost egzonima u obama jezicima, kao i postojanje egzonima koji se djelomično ili izrazito razlikuju od egzonima u drugome jeziku. Posebna se pozornost posvećuje klasifikaciji prema kriteriju tipa egzonimizacije – dodavanjem nove kategorije trenutačno klasifikacija ima 12 kategorija, a za svaku se u nastavku donose primjeri egzonima iz hrvatskoga i slovenskoga jezika. Budući da su u trenutku pisanja rada bili usustavljeni i temeljito proučeni samo egzonimi koji se odnose na države, u zasebnu se potpoglavlju uspoređuju upravo imena država u hrvatskome i slovenskome jeziku. Prema stupnju sličnosti ustanovljeno je šest skupina te se za svaku donose primjeri. Priloženi grafički prikaz pokazuje da je gotovo 50 % imena država jednako u hrvatskome i slovenskome jeziku. Radu je priložen i zemljovid svijeta iz kojega se mogu iščitati sličnosti i razlike između slovenskih i hrvatskih egzonima.

Kovačić, Marko: Približna prilagodba egzonima u hrvatskom jeziku [Approximation of Exonyms in the Croatian Language]. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*, 64/2, Zagreb, 2017, 45–52.

U prvome dijelu rada donosi se teorijska podloga, u vezi s kojom je važno spomenuti autorovu upotrebu termina *endonim/autonim* za toponim na jeziku područja na kojemu se tako imenovani referent nalazi, odnosno *egzonim/ksenonim/ponašeničica* za toponim na određenome jeziku koji se ne upotrebljava na području na kojemu se tako imenovani referent nalazi, odnosno koji se razlikuje od endonima. U nastavku prvoga dijela rada autor se osvrće na korelaciju blizine referenta i upotrebe egzonima, na povijesno-sociokulturnu uvjetovanost pojavljivanja egzonima, na izgovorne egzonime, vremensku raslojenost egzonima, a taj je osvrt popraćen primjerima hrvatskih i stranih egzonima itd. U drugome dijelu rada autor pozornost posvećuje aproksimaciji – prilagodbi na temelju približnosti. Autor na primjerima opisuje značajke aproksimacije: manje je precizna od transkripcije i lakše uklopljiva u ciljni jezik, fonološka aproksimacija prihvatljiva je u procesu prilagodbe ako se pri prijenosu stranoga lika u domaći prilagođavaju samo oni glasovi koji u jeziku primatelju ne postoje; kod prirodnoga procesa prilagodbe toponima glasovne promjene i zamjene mogu biti pravilne, a odstupanja su prisutna pri prilagođavanju iz međusobno udaljenih jezika, bilo putem posrednika ili neposrednim dodirrom. Autor se bavi i grafičkom aproksimacijom. Primjenu aproksimacije u prilagodbi egzonima autor potkrepljuje primjerima iz hrvatskoga i stranih jezika.

Kovačić, Marko: U Stolcu ili u Stocu? [On Locative Form *u Stolcu / u Stocu*]. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*, 64/3–4, Zagreb, 2017, 143–143.

Autor ime grada Stolca u BiH povezuje s općom imenicom *stolac*, smatrajući pritom da taj i neki drugi poznati toponimi motivirani riječima *prijestolje*, *stolac*, *sto-*

lica, stol (npr. Generalski Stol) upućuju na središta vlasti. U radu se preporučuje da se pri deklinaciji ojkonima *Stolac* očuva fonem *ls* obzirom na to da je on u standardnome jeziku očuvan i u paradigmi apelativa kojim je motiviran.

Krško, Jaromír: Vplyv predslavanských kontaktov na hydronymiu Slovenska [The Influence of Pre-Slavic Ethnic Groups on the Hydronymy of Present-Day Slovakia = Utjecaj predslavenskih etničkih skupina na slovačku hidronimiju]. *Linguistica, LV* [Slovanski jeziki v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 47–57.

Migracije cijelih etničkih skupina dovele su do dodirā starosjedilačke i doseljeničke populacije, što se odrazilo i na jezicima (posebno u jezičnome posuđivanju). Priđoše etničke skupine u novome su okruženju važne zemljopisne objekte – uzvisine, rijeke i potoke – identificirale i diferencirale na svoj način. Autor objašnjava da je predslavenskim toponimima moguće pristupiti na dva načina: 1) analizirajući imena sačuvana iz razdoblja prije dolaska Slavenā na teritorij današnje Slovačke te 2) analizirajući imena za koja neki istraživači smatraju da su predslavenska. Najstarije ime rijeke s područja Slovačke potječe iz razdoblja prije dolaska Slavenā, a zabilježio ga je Marko Aurelije kao *Granoua*. Riječ je o rijeci *Hron*, kod koje su se rimske legije borile protiv germanskih plemena. U radu se obrađuju (iz motivacijske i etimološke perspektive) neka imena velikih rijeka središnje Europe za koje se u literaturi smatra da su predslavenskoga podrijetla: *Dunaj, Morava, Váh, Hron, Tisa, Nitra* i *Hornād*.

Lasić, Josip: *Onomastički opis splitske hodonimije* [Onomastic Description of Split Hodonymy]. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2017, 287 str. [doktorski rad u rukopisu]

Rad je strukturiran u jedanaest poglavlja. Iza uvoda slijedi poglavlje s pregledom dosadašnjih hodonomastičkih istraživanja. Autor se osvrće na hodonomastičku terminologiju, na povijest istraživanja hrvatske hodonimije iz jezikoslovne i nejezikoslovne perspektive te na povijest hodonomastičkih istraživanja kod Čeha, Slovačka, Poljaka i Rusa. Treće poglavlje posvećeno je opisu metodologije, čime se zaključuje teorijska podloga rada. Četvrto poglavlje naslovljeno je *Ime grada od postanka do danas*. Svjestan da na oblikovanje imena utječu jezični i nejezični čimbenici (zemljopisni, povijesni, sociološki, kulturološki i dr.), autor primjenjuje interdisciplinarni pristup te u navedenome poglavlju najprije prikazuje povijesni razvoj grada i mijene njegova imena, pri čemu se posebno osvrće i na neke standardizacijske pokušaje koji su se ticali i imena grada Splita. U petome poglavlju opisane su dijalektne značajke suvremenoga splitskoga govora. Splitske gradske četvrti tema su istoimenoga, šestog poglavlja. U njemu se najprije donosi povijesni prikaz imenovanja naseljenih prostora, osvrt na dosadašnja istraživanja splitske hodonimije te abecedni popis splitskih gradskih četvrti, a zatim slijedi onomastička analiza imena tih gradskih četvrti, i to prema motivacijskome, strukturnome, tvorbenome i etimološkome kriteriju. U sedmome poglavlju obrađena je splitska hodonimija, a svako je potpoglavlje posvećeno određenomu povijesnom razdoblju. Slijedi

poglavlje u kojemu je iz onomastičke perspektive interpretirana suvremena splitska hodonimija – analiziraju se motivacija te struktura i tvorba, a autor se osvrće i na pravopisnu problematiku vezanu uz imena splitskih ulica i trgova. Na kraju se donosi abecedni popis suvremenih splitskih hodonima strukturiran u obliku članka koji sadržavaju: hodonime potvrđene u suvremenoj upotrebi, ime gradske četvrti u kojoj se njima imenovani referent nalazi, podatke o vremenu otkad ulica ili trg nose aktualno ime, podatke o preimenovanju te podatke o motivaciji.

Loma, Aleksandar: Zu einigen Mittelalterlichen Amtsbezeichnungen in der Toponymie Serbiens [Some Medieval Titles in the Toponymy of Serbia = O nekim srednjovjekovnim titulama u srpskoj toponimiji]. *Linguistica*, LV [Slovanški jeziki v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 241–249.

U radu se obrađuje toponim *Šepšin* koji se odnosi na selo blizu Mladenovca u Srbiji. Prema podacima iz turskih popisa iz 16. stoljeća, suvremeni se lik razvio preko lika *Šemšin* od *Šemčin*, kako glasi prva potvrda iz 1528. godine. Uz pretpostavku da je početno *Š* nastalo od *S- asimilacijom (kao *šiče* < *siče*), mogao bi se rekonstruirati ishodišni lik *Sēmčijin, posvojni pridjev izveden od starosrpske titule *sēmčija*. Taj je termin hapaks potvrđen u *Banjskoj hrisovulji* 1316. godine, a pretpostavlja se da odgovara stsl. *samъcii* ‘praefectus’, što je vjerojatno posuđeno iz protobugarskoga. U tome se slučaju *ě* starosrpske inačice može objasniti utjecajem praslavenske riječi *sěmь ‘obitelj’. Također se interpretira etimologija drugoga toponima s istoga područja – *Hrčin*, danas *Vrčin*, koji upućuje na sličnu tvorbu. Analogijom prema *Sēmčijin s većom se vjerojatnošću može pretpostaviti ishodišno *Hrtčijin, izvedeno iz nepotvrđenoga *hьrtьcii kao naziva za osobu koji se bavi hrtovima i lovom općenito. U obama se primjerima pridjev na *-in* u m. r. prvotno odnosio na potok ili dolinu kao dio feudalnoga posjeda u vlasništvu spomenute osobe.

Lozić Knezović, Katarina; Marasović-Alujević, Marina: Transonymization as Revitalization: Old Toponyms of Split [Transonimizacija kao revitalizacija: stari splitski toponimi]. *Вопросы ономастики*, 14/2, Екатеринбург, 2017, 159–173.

Toponimi su uz brojne spomenike duhovne i materijalne kulture dio dvotisućljetne splitske povijesne baštine. Autorice podsjećaju na to da su za čuvanje i proučavanje toponimije nužna tri izvora – usmena predaja, pisani izvori i stari zemljovidi. Smatraju također da se (uz istraživanje, bilježenje, dokumentiranje i objavljivanje starih imena u sklopu toponomastičkih, geografskih i urbanističkih istraživanja) toponimska baština može očuvati i izravnom upotrebom tih imena u svakodnevnome životu. Jedan je od načina revitalizacije starih splitskih toponima transonimizacija – prenošenje istoga imenskog lika na drugi tip referenta. Ovim istraživanjem proučavaju se krematonimi – imena institucija, trgovina, restorana, škola, sportskih udruga i objekata, barova i kafića, groblja i sl. U radu se donosi klasifikacija i etimološka analiza splitskih krematonima nastalih od toponima. Najprije

se obrađuju toponimi romanskoga podrijetla, a zatim oni slavenskoga (hrvatskoga) jezičnog podrijetla. U svakome od odjeljaka etimološke analize toponimi se navode abecedno. Posebna se pozornost posvećuje i toponimima motiviranim hagionimima. Autorice u zaključku predlažu kako u javnosti osvijestiti činjenicu da imena odražavaju povijesno nasljeđe i tradiciju.

Миовска, Весна: За името на градот Крива Паланка [On the Oikonym Kriva Palanka = O ojkonomu Kriva Palanka]. *Filološke studije*, 13/2, Zagreb, 2015, 95–101.

Kriva Palanka suvremeno je dvorječno ime grada u sjeveroistočnome dijelu Makedonije. Autorica donosi povijesne potvrde toga toponima od 1570. godine do danas. Utvrđuje da se grad najprije zvao *Kriva Reka* (tj. da je motiviran hidronimom), a zatim *Kriva Reka Palanka*. U razdoblju kad je naselje bilo u sklopu Otomanskoga Carstva, grad je nosio ime *Egri Dere* (postoje i prilagođeni ćirilični zapisi), što je prijevod imena *Kriva Reka*, a zatim i *Egri Dere Palanka*. U srednjovjekovlju je gornji dio Krive Reke imenovan *Sarandapor*, imenom grčkoga podrijetla (< grč. *σαραντα ποροι* '40 brodova'), a isti referent u povijesti je nosio i ime *Krk Gečid* (< tur. *kirk* i *gečid*, što je prijevod grčkoga imena). U radu se donose još neki toponimi motivirani istim riječima. U makedonskoj toponimiji sreće se samo jedna *Palanka*, što možda upućuje na to da je u makedonskome apelinativ *palanka* riječak u upotrebi.

Perko, Drago; Kladnik, Drago: Slovenian exonyms in North America [Slovenski egzonimi koji se odnose na referente u Sjevernoj Americi]. *Acta geographica Slovenica. Geografski zbornik*, 57/1, Ljubljana, 2017, 119–139.

U uvodu rada uz terminološku podlogu autori donose i osvrt na korelaciju čestće egzonima i kontinenta na kojima su potvrđeni. Što su referenti na koje se odnose udaljeniji od Slovenije, to je broj slovenskih egzonima manji. Broj egzonima koji se odnose na referente u Sjevernoj Americi dvostruko je veći od broja egzonima koji se odnose na referente u Srednjoj i Južnoj Americi. Na temelju komparativne analize zemljopisnih imena iz svih važnijih atlasa svijeta na slovenskome jeziku, autori su oblikovali dvije tablice sa slovenskim egzonimima. Opširnija tablica sadržava 5038 imena, a ona sažetija 3819 imena. Svaki egzonim ima 35 tematskih polja, koja se navode u uvodu (padežni oblici, ktetik, podatci o ubicaciji referenta, tip referenta, inačice u drugim jezicima, inačice potvrđene u slovenskome jeziku itd.). Iza tablica donose se uzorci klasifikacije egzonima prema kriteriju tip referenta, kriteriju jezika izvornoga imena referenta za koji se u slovenskome upotrebljava egzonim te kriteriju stupnja slovenizacije egzonima. Autori zaključuju da su u Sjevernoj Americi hidronimi koji se odnose na morske referente najbrojniji tip egzonima (21,1 %), a potpuno prevedena imena najbrojniji slovenizirani tip egzonima (77,9 %). Najviše se egzonima rabi za referente koji su izvorno potvrđeni na engleskome jeziku (97,1 % njih). Najčešće korišteni slovenski egzonimi koji se odnose na referente iz Sjeverne Amerike jesu: *Dolina smrti* 'Death Valley', *Veliki kanjon* 'Grand Canyon', *Niagarski slapovi* 'Niagara Falls', *Skalno gorovje* 'Rocky Mountains' i *Aleuti* 'Aleutian Islands'. Donosi se i nekoliko zemljovida s ispisanim egzonimima.

Repanšek, Luka: К вопросу о происхождении названия *Trbiž* (античное **Taruisia/-um*) [On the Origin of *Trbiž*, Ancient **Taruisia/-um* = O jezičnome podrijetlu toponima *Trbiž*, antički *Taruisia/-um*]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 43–61.

U članku se obrađuje etimologija slovenskoga toponima *Trbiž* (riječ je o standardiziranome liku) koji se odnosi na manje naselje smješteno u tradicijski višejezičnome području (gdje se govori slovenski, furlanski i bavarski). Suvremene dijalektne inačice toponima potvrđene su u ziljskome i rezijanskome dijalektu slovenskoga jezika, kao i u koruskim dijalektima južnobavarskoga, dok je suvremeni furlanski lik kasna prilagođenica bavarske varijante, pa za ovu analizu nije relevantan. Na temelju postojećih suvremenih likova iz slovenskih dijalekata može se izvesti slovenski prototip te rekonstruirati slavenska etimologija. Međutim, zbog povijesne fonologije nije vjerojatno da je slavenski polazišni lik bio izvor bavarskomu liku, što upućuje na zaključak da i slavenski i bavarski lik potječu od romanskoga (starofurlanskoga) toponima, koji je nastao od predromanskoga izvora. Riječ je dakle o neovisnoj integraciji romanskoga izvora u dva superstratna jezična sustava. U etničkome i povijesnojezičnome kontekstu takav se razvoj čini vjerojatnim, no i dalje je teško utvrditi etimologiju pretpostavljenoga predromanskog lika. U radu se donosi tvorbena analiza toponima, koja potvrđuje indoeuropsko podrijetlo. Autor smatra da je toponim potrebno povezati s keltskim korijenom **taruo-* 'bik', a paralelu pronalazi i u antičkome toponimu *Taruisium*, koji se odnosi na naselje na području sjeverne Italije.

Repanšek, Luka: Towards a Clarification of the History of the Slovene River Name *Soča* [Prinos razjašnjenju povijesti slovenskoga hidronima *Soča*]. *Linguistica*, LV [Slovanski jeziki v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 59–72.

Etimologija slovenskoga hidronima *Soča* (stand. furl. *Lusiñç*, tal. *Isonzo*) na zadovoljavajući je način objašnjena prije više od 50 godina. Hidronim bez dvojbe treba izvoditi od praindoeuropskoga glagolskoga korijena **H₁e₁sH₂-*, no prvotno je značenje toga korijena teže utvrditi. Suvremeni likovi imena (ponajprije furl. *Lusiñç*, dij. furl. *Lisùns* itd.) te kontradiktorne ili teže objašnjive povijesne potvrde (nastajale tijekom gotovo 1000 godina) povezani su uzročno-posljedično s mnoštvom vjerojatnih teorija o kombinacijskim mogućnostima pri rekonstrukciji formalnih sredstava primijenjenih u tvorbi toga deverbativa. U radu se preispituje i objedinjuje sva relevantna i pouzdana građa, koja bi, povezana u smislenu i kronološki uvjerljivo formiranu cjelinu, mogla odgovoriti na pitanje o fonetskim i morfološkim značajkama ishodišnoga lika (a posljedično i njegovu prvotnome značenju) te pojasniti sve promjene supstitucijske prirode do kojih je došlo pri prolasku hidronima kroz različite jezične sustave.

Селимски, Людвиг: Български местни и селищни имена от балкански заемки [Bulgarian Area and Settlement Names Originating from Balkan Languages = Bugarski horonimi i ojkonimi čije je podrijetlo vezano uz balkan-

ske jezike]. *Linguistica*, LV [Slovanski jeziki v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 263–272.

U radu se preispituju neke dosadašnje etimološke interpretacije pojedinih toponima te se nude nove: 1) autor smatra da su hidronimi i toponimi s osnovama *eбѣ*, *eбѹ*, *ибѣ*, *хебѣ*, *хибѣ pogrešno povezivani s turskom riječju *ebe* 'babica, primajlja' te pretpostavlja da su motivirani arapskom/turskom imenicom *heybe* 'bisage'; 2) za toponim *Куфѹята* autor smatra da nije motiviran riječju grčkoga podrijetla *κοῦφος*, 'šupljina, udubina', nego turskom riječju *kuyu* 'zdenac, bušotina'; 3) dosadašnje tumačenje da je toponim *Телишора* motiviran rumunjskom riječju *teișor* s epentetskim *l* autor pobija, a prema njegovu je tumačenju toponim motiviran starijim likom rumunjske imenice *teișor* s očuvanim *l* 'lipova šuma'; 4) autor smatra da je toponim *Урдията* pogrešno povezan s turskom imenicom *hurda* 'skuta, svježi sir' ili 'jama, rupa'; prema njegovu mišljenju riječ je o toponimskoj izvedenici od turske imenice *ordu* 'vojska'; 5) *Янькхарман* potječe od turske riječi *yanık* 'spaljen', a ne od turkmenskoga etnonima *янгък*, *янгак*.

Smirnov-Brkić, Aleksandra: Etimološka analiza toponima *Sirmium/Sirmion* u kontekstu etnografske slike Srema u predrimsko i rano rimsko doba [Etymological Analysis of the Toponym *Sirmium/Sirmion* in the Context of Ethnographic Depiction of Sylvania in Pre-Roman and Early Roman Times]. *Živa antika*, 63/1–2, Skopje, 2013, 55–83.

U radu se analiziraju predslavenski toponimi koji se odnose na današnju Srijemsku Mitrovicu – latinski i grčki likovi *Sirmium* i *Sirmion*, zabilježeni u književnim i epigrafskim spomenicima iz antike i srednjovjekovlja. Građa se analizira interdisciplinarno (iz jezikoslovne, povijesne i arheološke perspektive) te se nastoji odrediti etimologija navedenih imena. U prvome dijelu rada utvrđuje se etnografska slika Srijema u predrimsko doba. Na etnografske rezultate o primarnoj, tj. tvorbenoj etničkoj komponenti najstarijega naselja poznata pod imenom *Sirmium*, u drugome se dijelu rada nadovezuje pregled dosadašnjih etimoloških interpretacija spomenutih toponima. Zatim se iznosi poredbeni analiza relevantnoga leksemskog minimuma u okviru rezultata suvremene indoeuropske etimologije, koja sadržava i poseban osvrt na ilirske, keltske i dako-tračke reflekse. U zaključku autorica upućuje na probleme koji sprečavaju davanje konačnoga rješenja i ističe potrebu za daljnjim istraživanjima koja bi doprinijela boljemu razumijevanju paleobalkanske onimije.

Šabić, Indira; Nikolić, Marijana: Jezik prostora i hodonimi Bosne i Hercegovine – (socio)onomastički pristup [A Regional Language and the Hodonyms of Bosnia and Herzegovina – Social (Onomastic) Approach]. *Lingua Montenegrina*, X/2, 20, Cetinje, 2017, 247–264.

U uvodnome dijelu rada donosi se teorijski osvrt na razvoj imenovanja ulica (radi orijentacije, radi identifikacije i diferencijacije te radi administracije i regulacije). U središnjemu dijelu rada autorice proučavaju specifičnosti bosanskohercegovačkih hodonima, a korpus je obuhvatio samo službena imena ulica, potvrđena u

administrativnim tekstovima, planovima gradova, odlukama o imenovanju ulica, znanstvenim i stručnim publikacijama te na uličnim pločama. U središnjemu dijelu rada prikazuju se najprije najčešći strukturni obrasci hodonimā, pri čemu autorice izdvajaju tri formule hodonima: 1) R (diferencijacijski član), 2) R + ID (diferencijacijski član + identifikacijski član), 3) ID + R (identifikacijski član + diferencijacijski član). Klasifikacija se dodatno razrađuje – primjerice, izdvajaju se skupine ovisno o tome kakva obilježja ima diferencijacijski član, a zatim se analizira i tvorba. Potom se, u zasebnome poglavlju središnjega dijela rada, hodonimi razvrstavaju prema motivacijskome kriteriju, pri čemu se osnovna podjela temelji na kriteriju motiviranosti imenom ili neimenom, a u sklopu svake skupine donosi se i preciznija i razrađenija podjela. U poglavlju naslovljenu *Hodonim kao jezički znak i njegove funkcije* autorice nadalje teorijski promišljaju o hodonimima koji imaju svoju funkciju u različitim kontekstima – povijesnome, kulturnome, društvenome i zemljopisnome. U idućim poglavljima hodonimima se pristupa iz sociolingvističke perspektive, pri čemu autorice ponajprije istražuju kako su neke od najvažnijih političkih i društvenih promjena XX. stoljeća u BiH utjecale na imenovanje ulica i sâm hodonimijski sustav.

Šekli, Matej: Staroromanska zemljepisna imena v južni slovanščini in poznopraslovske glasovne spremembe [Old Romance Place Names in Early South Slavic and Late Proto-Slavic Sound Changes = Staroromanska zemljepisna imena u južnoslavenskim jezicima i kasnopraslavenske glasovne promjene]. *Filološke studije*, 13/1, Zagreb, 2015, 333–343.

U radu se analiziraju romanski toponimi koji su posuđeni i integrirani u južne slavenske jezike. Kasne praslavenske glasovne promjene još su se događale tijekom najranijega romansko-slavenskoga jezičnog dodira, nakon što su Slaveni u drugoj polovici 6. i u prvoj polovici 7. stoljeća naselili područje Balkanskoga poluotoka, Panonske nizine i istočnih Alpa. Proučavajući romansko-slavenske supstitucije u fonologiji, autor kategorizira, kronološki reda te toponimima oprimjeruje spomenute glasovne promjene. Obrađuju se toponimi *Osor, Susak, Videm* 'Udine', *Drač, Plaža, Raša, Kranj, Košljun, Trogir, Rim, Lovreč, Tovrljan, Celje, Cres, Cetina, Cavtat, Zilja, Zeta, Poreč, Korotan, Logatec, Srěďьсь, Olib, Gumin, Solin, Oglej, Koper, Kotor, Tar, Makar, Trst, Buzet, Oprtalj, Krk, Rab, Labot, Kras, Skradin, Srijem, Mljet*.

Šekli, Matej: Old Romance place names in early South Slavic and late Proto-Slavic sound changes [Staroromanska zemljepisna imena u južnoslavenskim jezicima i kasnopraslavenske glasovne promjene]. *Linguistica*, LV [Slovanski jeziki v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 103–114.

Rad istoga sadržaja, naslovljen *Staroromanska zemljepisna imena v južni slovanščini in poznopraslovske glasovne spremembe*, objavljen je i u časopisu *Filološke studije* (na slovenskome jeziku). Više podataka donosimo u bilješci uz spomenuti rad na slovenskome jeziku.

Škofic, Jožica: Microtoponyms as an important part of Slovenian cultural heritage [Mikrotoponimi kao važan dio slovenskoga kulturnoga nasljeđa]. *Acta geographica Slovenica. Geografski zbornik*, 57/1, Ljubljana, 2017, 141–152.

U uvodu rada autorica donosi kratak pregled najvažnije toponomastičke literature te projekata (npr. RAGOR i FLU-LED) kojima je cilj, među ostalim, prikupljanje i očuvanje onimijske građe. U članku se predstavlja metodologija prikupljanja i dokumentiranja mikrotoponima u gorenjskome dijalektu slovenskoga jezika na temelju videomaterijala i audiomaterijala. Pritom se posebna pozornost posvećuje transkripciji (fonetskoj ili pojednostavnjenoj fonološkoj transkripciji i standardizaciji), koja bi se trebala temeljiti na morfološkoj analizi ispitanih toponima. Jezična analiza, posebno dijalektnih značajki, može biti od koristi pri rekonstrukciji motivacije i podrijetla toponima. U poglavlju posvećenu jezičnoj analizi najprije se donosi osvrt na raznolikost motivacije, podrijetla i strukture izabranoga uzroka ojkonima i mikrotoponima. Izabrani toponimi također se predstavljaju leksikografski i kartografski.

Šprljan, Nataša: Toponimija i govor otoka Rivnja [The Toponymy and the Dialect of the Island of Rivanj]. *Folia onomastica Croatica*, 26, Zagreb, 2017, 69–101.

Na odjeljak u kojemu opisuje povijest i zemljopis otoka Rivnja (koji služe kao važan kontekst za razumijevanje toponimije) autorica nadovezuje odjeljak u kojemu sažima tumačenja različitih autora o etimologiji imena otoka. U središnjemu dijelu rada obrađuje se cjelokupna otočna toponimija. Korpus, koji čine 122 toponima, prikupljen je terenskim istraživanjem. U radu je taj korpus najprije prikazan tablično (donose se broječna oznaka, naglašen toponimski lik te opis referenta), a zatim su svi toponimi ubicirani na priloženu zemljovidu. Opisujući dijalektne značajke rivanjskoga govora, autorica se uvelike oslanja i na toponimske primjere. Toponimi su klasificirani prema motivacijskome kriteriju u skladu s metodologijom razrađenom u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Na samome kraju rada donešeno je abecedno kazalo toponima, koje sadržava i uputnice na zemljovid.

Torkar, Silvo: Nemško-slovenski stiki v slovenski toponimiji [German-Slovene Contact in Slovene Toponymy = Njemačko-slovenski dodiri u slovenskoj toponimiji]. *Linguistica*, LV [Slovanski jeziki v stiku z neslovanskimi: diahroni onomastični pogled / Slavic/Non-Slavic Language Contact in the Area of Diachronic Onomastics], Ljubljana, 2015, 161–171.

U radu se obrađuje osam slovenskih zemljopisnih imena koja su nastala jezičnim dodirima, no u tri slučaja to vrijedi samo za njihove njemačke likove. Nijemci su zamijenili ili samo prilagodili slovenska zemljopisna imena, pri čemu su Slovenci u većoj ili manjoj mjeri preuzeli njemačke likove svojih imena. Na tu pojavu upozorio je Štrekelj objasnivši da toponim Činžat potječe od slov. opće imenice *senožet*, a u ovome radu ista se pojava oprimjeruje toponimima *Njiverce* i *Stoperce*. Nijemci su toponim prilagodili i preveli, dok su Slovenci očuvali svoj imenski lik koji se mijenjao u skladu s domaćim fonološkim razvojem. Primjeri su za to toponimi *Vižmarje* i *Goriča vas*. U radu se proučavaju i hibridna/heteromorfna imena

(čija je osnova jednoga jezičnog podrijetla, a afiks drugoga). Taj je tip imena u Sloveniji razmjerno čest, npr. *Ruperče*, *Pirniče*, *Gunclje* (njemačko osobno ime + slovenski sufiks *-jč*) ili *Prosnid*, *Jagnjed* (slovenska apelativna osnova i starofurlanski sufiks *-ed*). U tu kategoriju autor uvrštava i toponime *Vižinga*, *Ciringa*, *Temljine* i njemački lik oronima Šmarna gora – *Kallenberg*.

Torkar, Silvo: Razpoznavanje slovenskih zemljepisnih imena (2) [Identifying Slovenian Toponyms (2) = Prepoznavanje slovenskih toponima (2)]. *Jezikoslovni zapiski*, 23/2, Ljubljana, 2017, 331–342.

U radu se etimološki pristupa trima standardiziranim toponimskim likovima – Borovnica, Jeprca i Zaniograd. Imena triju slovenskih naselja standardizirana su kao *Borovnica* (s naglašenom penultimom), dok su dvama selima u Koruškoj imena standardizirana kao *Boróvnica*. Autor ovoga rada preispituje tvrdnje mnogih autora (npr. Ramovša, Bezlaja, Snoja) da je ojkonom *Borovnica*, koji se odnosi na naselje pokraj Vrhlike, motiviran apelativom *bor*. Oslanjajući se na lokalni izgovor (*Brunica*) te na fonološki razvoj, autor smatra da je toponim motiviran nazivom životinje (*brav* ‘ovan’) te da bi ispravno trebao biti standardiziran kao *Bravnica*. Oslanjajući se također na lokalni izgovor (*Brnica*) i na povijesne potvrde, i za Borovnicu pokraj Tolmina autor smatra da je netočno standardizirana, te da je i navedeni toponim motiviran nazivom životinje. Za korušku pak Borovnicu autor na temelju starijih zapisa pretpostavlja ili da je također motivirana nazivom životinje ili da je motivirana psl. riječima *brьna: *brьньje* ‘razmočena zemlja, močvarno područje, glina’ te predlaže da se standardizira kao *Brnica*. U drugome dijelu rada autor problematizira interpretaciju da je toponim *Jeprca* nastao od apelativa *jeprga* ‘prenočište, gostionica s prenočištem’ (< srvnjem. *herberge*) koja se ponavlja u literaturi. Na temelju uvida u povijesne potvrde (njem. *Eperg* < *Eberberg*) te alternaciju *v > j*, potvrđenu i u drugim govorima, smatra da je toponim motiviran nazivom životinje (< *veper* ‘vepar’). U trećemu dijelu rada donosi se etimološka interpretacija toponima *Zaniograd*. Na temelju povijesnih zapisa autor ime rekonstruira kao *Zvonigrad, a usporednice za takvu tvorbu pronalazi u svim trima skupinama slavenskih jezika.

Vidović, Domagoj: Toponimija sela Trebinja u Popovu [The Toponymy of the Village of Trebinja in Popovo]. *Folia onomastica Croatica*, 26, Zagreb, 2017, 103–137.

U radu se obrađuje 450-ak toponima prikupljenih terenskim istraživanjem na području sela Trebinja, središnjega naselja jugozapadnoga dijela Popova. U uvodnome dijelu, koji sadržava kratak povijesni pregled, autor donosi i stara imena mnogih napuštenih naselja. U središnjemu, najopsežnijemu poglavlju, autor najprije analizira ojkonom *Trebinja*, pri čemu ne zanemaruje ni njegove povijesne potvrde (ojkonom *Trebinja* potvrđen je od 1283., a drugi lik koji se i danas upotrebljava, *Trebimlja*, potvrđen je od 1372.). Navode se i pripadajući etnici i ktetici. Slijedi klasifikacija građe prema motivacijskome kriteriju, a na temelju cjelokupne obrade autor zaključuje da su se u toponimiji Trebinja odrazile brojne mjesne predaje (npr. o razdoblju nastanka naselja, o prolasku srednjovjekovnih vladara te o sukobima

mjesnoga stanovništva s Osmanlijama i uskocima). Na kraju rada donosi se abecedno kazalo toponima s kraticom naselja kojemu ono administrativno pripada.

Vidović, Domagoj: Toponimija Makarskoga primorja [Toponymy of Makarska Primorje Region]. U: *Kuga u Makarskoj i Primorju 1815.*, Tomasović, M. (ur.), Gradski muzej Makarska, Makarska, 2017, 549–609.

Rad se tematski nadovezuje na rad naslovljen *Pogled u toponimiju Makarskoga primorja* koji je isti autor prethodno objavio u časopisu *Folia onomastica Croatica* 2012. godine. U prvome se dijelu rada iznosi kratak povijesni pregled razvoja naselja, pri čemu se autor osvrće na povijesne ojkonime. Posebno se ističu toponimski primjeri koji dodatno potkrepljuju u literaturi često navođenu pretpostavku da je istraživano područje u predmigracijskome razdoblju bilo čakavsko. Ojkonimiji Makarskoga primorja posvećeno je zasebno poglavlje – autor analizira kojim jezičnim slojevima pripadaju prikupljeni ojkonimi, a komentira i njihovu motivaciju, odnosno doimensku semantiku. Najopširnije poglavlje rada naslovljeno je *Motivacijska razredba toponima*. U njemu se obrađuje više od 1600 različitih toponimskih likova popisanih u Makarskome primorju (u naseljima Bačina, Bast (sa zaseokom Topići), Baška Voda, Bratuš, Brela, Brist, Drašnice, Drvenik, Gradac, Kotišina, Kravica, Makar (sa zaselkom Puharići), Makarska, Podaca, Podgora, Promajna, Tučepi, Veliko Brdo, Zaostrog, Živogošće). Prikupljeni se korpus klasificira prema motivacijskome kriteriju te se donose popratni komentari. U kraćemu poglavlju autor se osvrnuo na toponime koji možda upućuju na epidemije kuge.

Влахова-Ангелова, Мая: Топонимията като извор на традиционно екологично познание: няколко названия за плодове, запазени в старинни местни имена от Западна България [Toponymy as a Source of Traditional Ecological Knowledge: Some Fruit Names Preserved in Old Place Names from Western Bulgaria = Toponimija kao vrelo tradicijskoga ekološkog znanja: neki nazivi voća u starim toponimima iz zapadne Bugarske]. *Български език*, 64/4, София, 2017, 64–71.

Rad je prilog proučavanju bugarske toponimije motivirane narodnim biljnim nazivima. Autorica proučava narodne nazive za određeno voće koji u dosadašnjim istraživanjima nisu bili obrađeni te popisuje njihove toponimske odraze. Riječ je o nazivima *smokva* (bug. *смокиня, смоква*), *dud* (bug. *черница, църница, черника, дуд, дуда, мурва, мурос, ягоdnица*), *dunja* (bug. *дюла(я), дуля, дуня, дюна, гутуй, матруна*), *marelica* (bug. *кайсия, зерделия, зарзалива, зарзалия, дзердзалия*), *malina* (bug. *малина, малене*), *kurina* (bug. *купина, копина, къпина, капина, *мурла*), *borovnica* (bug. *боровинка, боравинка, брусница*) te *jagoda* (bug. *ягода, ягоdnина, брусница*). U jezičnoj analizi interpretira se raznolikost (tj. sinonimičnost) naziva za istu realiju te se utvrđuje da neki nazivi za voće u suvremenome bugarskom jeziku više nisu potvrđeni, a dokaz njihova nekadašnjeg postojanja u općemu leksiku upravo je toponimija.

Вольский, Камилл Павлович: Двина – название русское [Dvina is a Russian Name = Dvina je rusko ime]. *Вопросы ономастики*, 18, Екатеринбург, 2015, 197–202.

Uz osvrt na dosadašnje interpretacije podrijetla imena *Dvina* u radu se argumentira tumačenje prema kojemu je riječ o ruskome imenu. Autor nudi dva tumačenja o ruskome podrijetlu toga imena. U prvome ime dovodi u vezu s dijalektnom riječju *dvina* ‘velika količina čega’, potvrđenom na području grada Smolenska. Drugo upućuje na etimološku vezu između hidronima *Dvina* i ruskoga broja *dva*. Autor ga smatra vjerodostojnijim i zbog izvanjezičnih razloga: 1) rijeka Sjeverna Dvina nastaje od dviju velikih rijeka – *Suhone* i *Juga*; 2) u sjevernim dijalektima ruskoga jezika postoji opća imenica *dvina* koja označuje dvojne objekte (‘blizanci’, ‘dvaput destilirano vino’ itd.). Apelativ *dvina* odgovara strukturnim i tvorbenim pravilima ruskoga jezika te je njegov odraz prisutan u sjevernoruskoj mikrotoponimiji. Autor ne isključuje mogućnost da je ime Zapadne Dvine motivirano starom ruskom riječju *dvina* s obzirom na to da je možda riječ o sekundarnome imenu poteklu od imena *Dvina*, kako se zove jezero na izvoru Zapadne Dvine.

OSTALA IMENA

OTHER NAMES

Ахметова, Мария Вячеславовна: «Маргинальные» катойконимы: от окказионального к систематическому [“Marginal” Katoikononyms: From Occasional to Systematic Patterns = „Marginalni” etnici: od prigodnih do sustavnih obrazaca]. *Вопросы ономастики*, 14/1, Екатеринбург, 2017, 110–131.

U radu se proučavaju periferni ili „marginalni” etnici (autorica rabi termin *katoykonimi* ‘imena stanovnika grada’). Takva su imena tvorena ili na spontan način (korištenjem produktivnih formata) ili slijedeći obrazac neuobičajen za etnike (npr. igru riječima). Uz prigodne etnike, čija se upotreba može objasniti korisnikovim nepoznavanjem tradicijskih imena, autorica navodi i one „marginalne” etnike koji se upotrebljavaju sustavno. Sustavno upotrebljavani „marginalni” etnici obuhvaćaju: 1) šaljive etnike koji se rabe u šalama i anegdota (npr. *яйцы* ‘jaja’ umjesto *яйчане* ‘stanovnici Jaje’), 2) ekspresivne etnike (npr. *москвичи* umjesto *москвичи* ‘žitelji Moskve’ ili *пензюки* umjesto *пензяки* ‘žitelji Penze’), 3) etnici tvoreni kao alternative onima koji se već upotrebljavaju (npr. *тамбовяне* umjesto *тамбовцы*, *тамбовчане* ‘žitelji Tambova’). Autorica pokazuje da ista imena, ovisno o komunikacijskoj situaciji i imenovateljevim namjerama, mogu biti ili okazionalizmi ili produkt humora; njihova priroda može se otkriti tek na temelju konteksta.

Buršić-Matijašić, Klara: Hagiotoponimi na istarskim gradinama [Hagiotoponyms on the Hill Fots of Istria]. *Miscellanea Hadriatica et Mediterranea*, 4, Zadar, 2017, 111–135.

Autorica utvrđuje da su tijekom brončanoga i željeznoga doba u Istri uz pećine glavni oblik naselja bile gradine – kartirano ih je oko 450, a čak 85 ili 19 % njih imaju imena motivirana imenima svetaca. Na temelju terenskih istraživanja te ekscerpiranja podataka s povijesnih i suvremenih topografskih zemljovida napravljen je

detaljni razmještaj toponima i analiza njihove rasprostranjenosti s obzirom na dva fizička prostora – more i kopno, i dva jezična prostora – hrvatski i talijanski. Crkvice ili njihovi ostatci, odnosno toponimi motivirani imenima svetaca pokazuju kontinuitet života na određenome mjestu te sigurnost koju su jamčile. Analizom se ustanovljuje da su najučestaliji hagiotoponimi motivirani inačicama Marijina imena – Sv. Marija, Mandalena, Sv. Marina itd.

Furlan, Metka: Prispevek k živalskim lastnoimenskim poimenovanjem hidronimkega izvora: slovensko *Sebin/Sabin/Savin* in *Sava* [Animal Names of Hydronymic Origin: Slovenian *Sebin/Sabin/Savin* and *Sava* = Zoonimi motivirani hidronimima: slovenski *Sebin/Sabin/Savin* i *Sava*]. *Jezikoslovni zapski*, 23/2, Ljubljana, 2017, 131–140.

Uvodni dio rada sadržava osvrt na onomastičku i opću jezikoslovnu terminologiju s posebnim obzirom na upotrebu u slovenskome jeziku. Središnji dio rada obuhvaća interpretaciju zoonima s osnovom *Sav-* na zapadnome južnoslavenskom području. Donesen je pregled opisa životinja čije ime sadržava osnovu *Sav-* u hrvatskim, istromletačkim i istriotskim govorima, a zbog nepodudarnosti opisa (tako su imenovani bikovi različitih boja dlake), autorica proučava jezično podrijetlo (slavensko ili romansko) navedene osnove. Tolminski lik *Sabin* te koruški lik *Sabina* autorica drži sekundarnim te rezultatom fonološkoga razvoja ($v > b$). Za lik *Salvin*, koji je zabilježen u istromletačkome, te *Salvine*, koji je zabilježen u furlanskome, autorica smatra da su također posuđeni iz slavenskoga, pri čemu je došlo do ukrštanja s nazivom biljke (*salvia* ‘kadulja’), jer zbog fonološkoga razvoja (roman. $s >$ slov. $š$) nije vjerojatno romansko podrijetlo zoonima. Autorica pretpostavlja da su navedeni zoonimi motivirani hidronimom *Sava*, a za motivaciju takvih zaštitnih zoonima hidronimima pronalazi paralele i u drugim slavenskim jezicima. Rasprostranjenost toga zoonima vjerojatno upućuje na nekadašnje migracije iz područja koje je vezano uz rijeku Savu.

Лопорт, Екатерина Павловна: Оттопонимические и этнонимические наименования лодок в русских говорах Архангельской области [Names of Boats Derived from Toponyms and Ethnonyms in the Russian Dialects of the Arkhangelsk Region = Nazivi brodova motivirani toponimima i etnonimima u ruskim govorima naselja oko Arhangelska]. *Вопросы ономастики*, 13/1, Екатеринбург, 2016, 178–190.

U radu se obrađuju nazivi različitih vrsta brodova potvrđeni na području grada Arhangelska. Pozornost se usmjeruje na nazive motivirane toponimima i etnonimima. Autorica pokazuje da su ti obrasci nazivanja potvrđeni u različitim regijama Ruske Federacije te da čine niz semantičkih modela koji su posebno aktivni bili u prošlosti, kad se brodogradnja uglavnom oslanjala na lokalnu tradiciju. U arhangelskim govorima model nastajanja naziva brodova od toponima potvrđen je u nazivima *двинский карбас*, *холмогорский карбас*, *селянка*, *соянка* i *цельянка* – četiri su naziva motivirana imenima brodograditeljskih središta, a jedno hidronimom. Model nastajanja naziva brodova od etnonima u arhangelskim je govorima potvrđen u dvama nazivima – *зырянка* i *комячка* (od etnonima *зыряне* i *коми*).

Oba naziva potvrđena su u sjeveroistočnome području te svjedoče o kulturnim i jezičnim dodirima između Rusa i naroda Komi. Na temelju leksikografskih i etnografskih materijala autorica analizira deonimske nazive brodova općenito, opisujući osnovne značajke brodova koje lokalno stanovništvo smatra relevantnima (stabilnost, brzina, manevarska sposobnost, sposobnost prelaska preko plićaka).

LITERARNA ONOMASTIKA

LITERARY ONOMASTICS

Dvořaková, Žaneta: *Literární onomastika: antroponyma* [Literary Onomastics: Anthroponyms = Literarna onomastika: antroponimi]. Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 2017, 291 str.

Prvi dio knjige, rasprava, obuhvaća pet poglavlja. Prvo poglavlje naslovljeno je *Literární onomastika jako obor*. U njemu se najprije donosi pregled povijesti literarne onomastike, a zatim se opisuje interdisciplinarnost te discipline – autorica u zasebnim potpoglavljima opisuje korelacije s književnom teorijom, poviješću književnosti, stilistikom, semantikom, etimologijom, psihologijom, sociologijom, pedagogijom te traduktologijom. Autorica se bavi i metodologijom u literarnoj onomastici, pri čemu posebnu pozornost posvećuje metodologiji ekscerpiranja, ali i pristupima imenima (npr. formalno-statističkomu, etimološkomu, komunikacijskomu, funkcijskomu, ontogenskomu). Drugo poglavlje naslovljeno je *Literární vlastní jméno*. U uvodu toga poglavlja autorica donosi pregled termina relevantnih za tu disciplinu (*poetonim, fiktonim, karaktonim, literaronim*), a tumači i mogućnosti podjele imena – primjerice, mogu se podijeliti na autentična (realna) ili neautentična, realna ili fiktivna te autorska, a predlaže se i podjela prema tipu imenovanih referenata. Iako funkcije imena spominje već i u drugome poglavlju, autorica tu tematiku iscrpno obrađuje u trećemu poglavlju – u zasebnim poglavljima obrađene su posebnosti onomastičke, identifikacijske, karakterizacijske, asocijacijske, simboličke, honorifikacijske, klasifikacijske, estetičke i iluzionističke funkcije. U četvrtome poglavlju autorica se bavi drugim pitanjima literarne onomastike, posebice problematikom prevođenja. Pritom se osvrće na različite prevoditeljske pristupe (prilagodbu, očuvanje stranoga imena, mješoviti pristup, kalkiranje i sl.). Peto je poglavlje doneseno umjesto zaključka: u njemu autorica ističe potrebu za daljnjim istraživanjima na tome području, osvrćući se na mogućnost stvaranja korpusa, rječnika i sl., a navodi i sljedeće važne zadatke literarne onomastike. U drugome dijelu knjige donesena je bibliografija češke literarne onomastike. Vrlo je korisno kazalo pojmova koje je priloženo iza popisa literature.

Jerkin, Corinna: Onomastičke zgode „Šegrta Hlapića” [The Onomastic Adventures of “Hlapić the Apprentice”]. U: *„Šegrt Hlapić” od čudnovatog do čudesnog. Zbornik radova.*, Majhut, B.; Narančić Kovač, S.; Lovrić Kralj, S. (ur.), Hrvatska udruga istraživača dječje književnosti – Ogranak Matice hrvatske SlavonSKI Brod, Zagreb – SlavonSKI Brod, 2015, 427–440.

Razmatraju se imena likova u dječjemu romanu *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* Ivane Brlić-Mažuranić. U prvome dijelu rada proučavaju se imena likova u animiranome filmu o Hlapiću, pri čemu se posebna pozornost posvećuje motivaciji imena. Roman i njegova filmska adaptacija potaknuli su nastanak brojnih onima, ponajviše krematonima, a njih autorica proučava u drugome dijelu rada. Analizom pokazuje da su popularnosti i aktualnosti Šegrta Hlapića u hrvatskoj kulturi uvelike doprinijeli onimi, no istovremeno primjećuje da u mnogim slučajevima dolazi do semantičkoga pražnjenja Hlapićeva imena.

Nikolić, Milka; Nikolić, Vidan: Motivacija davanja naknadnog imena ovcama (Ovis aries) u poemi *Ovce* srpskog pesnika Matije Bečkovića [Motive Behind the Subsequent Naming of Sheep (Ovis aries) in the Poem *Sheep* by the Serbian Poet Matija Bečković]. *Acta onomastica*, 58, Praha, 2017, 106–114.

Poema *Ovce* suvremenoga srpskog pjesnika Matije Bečkovića ujedno je i bogat katalog imena ovaca i ovnova (sadržava više od 160 različitih imena za jedinke te životinjske vrste koja se u Srbiji smatra svetom životinjom) s područja Rovaca u Crnoj Gori. Autori navedenoj onimijskoj građi pristupaju iz perspektive literarne onomastike te je uspoređuju s građom koju je u djelu *Iz onomastike Rovaca* opisao i analizirao Mato Pižurica. Posebnu pozornost autori posvećuju imenima ovaca koja su nadjenuta/promijenjena naknadno zbog naknadno stečenih značajki (npr. *Slomiroga* – ovca koja je slomila rog, *Čaktaruša* – ovca koja nosi čaktar, tj. zvonu).

Питина, Светлана А.; Урванцев, Глеб В.: Урбаноними в англоязычном художественном и кинодискурсе [Urbanonyms in Literature and Films in English = Urbanonimi u književnim djelima i u filmovima na engleskome jeziku]. *Filološke studije*, 15/2, Zagreb, 2017, 136–142.

U članku se razmatraju uloge i posebnosti urbanonimā kao markerā urbanoga prostora na primjeru književnih/umjetničkih tekstova i filmskih diskursa na engleskome jeziku u kontekstu urbanističkih studija – aktualnoga smjera moderne sociolingvistike i kulturnih studija. Proučava se jedna od glavnih sastavnica jezične i kulturne situacije – lokalni, urbani prostor.

Vidović, Domagoj: Imena u djelima fra Matije Divkovića [Onyms in the Works of Matija Divković]. U: *Zbornik radova sa znanstvenog skupa Matija Divković i kultura pisane riječi 2*, Grmača, D.; Horvat, M.; Karamatić, M. (ur.), Kulturno-povijesni institut Bosne Srebrene – Hrvatska sveučilišna naklada, Sarajevo – Zagreb, 2017, 265–277.

Na početku rada autor tumači postanje prezimena *Divković* te se osvrće na migracije nositelja i na broj nositelja u suvremeno doba u BiH te u RH. U radu se zatim analiziraju imena u djelima fra Matije Divkovića *Besjede svrhu evanđel'ja nedjeljnijeh priko svega godišta*, *Nauk krstjanski za narod slovinski*, *Sto čudesa aliti zlamen'ja blažene i slavne Bogorodice*, *divice Marije*. Najprije se proučava dvjestotinjak antroponima (180-ak iz *Besjeda* i 100 iz *Sto čudesa* i *Nauka*). Navode se primjeri formula u kojima se antroponimi pojavljuju. Usto se obrađuje problem određenja temeljnoga imena i njegovih inačica u onomastici. Posebnu pozor-

nost autor posvećuje antroponimima koji su doživjeli fonološke promjene pri posuđivanju iz klasičnih jezika i talijanskoga (posebnoga mletačkoga) u hrvatski (primjerice, promjene *s > š* i *z > ž*). U drugome dijelu obrađuju se egzonimi (u Divkovićevim djelima pojavljuje ih se tridesetak) te etnici, etnonimi (posebnu pozornost posvećuje dvama podrugljivim etnonimima turskoga podrijetla – *Čiput* i *Kuzulbašanin*) i ktetici.

Воронцов, Р. И.: Ономастическая метафора в «Былом и думах» А. И. Герцена [Onomastic Metaphors in *My Past and Thoughts* by Aleksandr Ivanovich Hercen = Onomastička metafora u djelu *Prošlost i razmišljanja* Aleksandra Ivanoviča Hercena]. *Studia Slavica*, 62/2, Budapest, 2017, 305–327.

U radu se proučava metaforička upotreba imena u djelu *Prošlost i razmišljanja* Aleksandra I. Hercena. Aluzivnu onomastičku metaforu, predstavljenu kao uobičajeni semantički fenomen u književnome jeziku u Rusiji još sredinom 19. stoljeća, Hercen je prihvatio u potpunosti, s cijelim spektrom njezinih konceptualnih, sintaktičkih, evokativnih i kognitivnih mogućnosti. Uz tzv. objasnidbenu metaforu, njegove su aluzije na imena imale važnu ulogu i u strukturiranju piščeve perspektive i u evoluciji teksta. Posebnosti Hercenove onomastičke aluzivne metafore uključuju i niz imena te obogaćivanje njihove kontekstne reprezentacije. Zaključci doneseni u radu oslanjaju se na iscrpnu analizu bogatoga jezičnog materijala.

GRANIČNA ONOMASTIČKA PODRUČJA I SRODNE DISCIPLINE

RELATED DISCIPLINES

Babić, Dunja: Trogir i njegova predgrađa [Trogir and Its Suburbs]. U: *Mapping urban changes / Mapiranje urbanih promjena*, Plosnić Škarić, A. (ur.), Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 2017, 434–455.

U radu se promatra povijest razvoja Trogira i okolice. Istraživanje se oslanja na interpretaciju arhivskih dokumenata te povijesnih zemljovida i planova, posebice austrijskoga katastra iz prve polovice 19. stoljeća, te na njihovu usporedbu sa suvremenim stanjem. Posebna pozornost usmjerena je i na toponime koji se odnose na predgrađa Trogira: nasipavanjem plicaka sa zapadne strane grada već je u 13. stoljeću nastalo predgrađe nazvano *Pasike*, a u tome imenu odraz je naziva za naknadno kultivirane površine. U 14. stoljeću počinje naseljavanje obala otoka Čiova nasuprot gradu te ondje nastaje novo predgrađe. Najraniji dokumenti koji spominju predio zvan *Otok* i njegove stanovnike datiraju iz 15. stoljeća. U razvoju toga predgrađa važnu je ulogu imala mreža postojećih crkava i putova. Plodno trogirsko polje na kopnu stoljećima se sačuvalo od izgradnje, međutim dokumenti iz 15. stoljeća upućuju na to da je i ondje bilo kuća, koje su vjerojatno pripadale obrađivačima okolnih polja i vrtova. Taj dio grada nazivao se *Vrtal*, a danas ondje nema tragova kuća. Autorica pretpostavlja da su srušene tijekom osmanlijskih nasrta.

Badurina Stipčević, Vesna: Mjesto Kristove Muke – Golgota u hrvatskoglagoljskim biblijskim prijevodima [Golgotha in Croatianglagolitic Biblical Translations]. U: *Glagoljaška Muka Kristova: odabrane kulturološko-filološke studije*, Zaradija Kiš, A.; Žagar, M. (ur.), Hrvatska sveučilišna naklada – Državni arhiv u Pazinu – Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb – Pazin, 2014, 11–22.

Autorica na raznolikost hrvatske biblijske tradicije i hrvatskoga jezičnog izraza upućuje istraživanjem prijevoda biblijskih toponima Golgota ili Kalvarija. Mjesto Isusove muke u našim se biblijskim vrelima naziva: *Kranievo mĕsto, Kalvarie, Kalvarie mĕsto* ili *Kalvarievo mĕsto, mĕsto ubien'ĕ, misto od ubojstva, misto ubojsko, misto krfno, mjesto hraneno, glavoszechno mesto, Glave miesto, mišto lubanjah, lubanjište, Lubanja, Lubanjsko mjesto, koštarnica*. Uz to što su u našim prijevodima upotrijebljene tuđice grčkoga (*Kranievo mĕsto*) ili latinskoga podrijetla (*Kalvarie*), kako primjećuje autorica, korišten je i slobodan prijevod (*mĕsto ubiĕn'ĕ, misto ubojsko, misto krfno, glavoszechno mezsto*), kao i zamjena hrvatskom inačicom *Glave miesto, mišto lubanjah, lubanjište, Lubanja, koštarnica*.

Bajuk, Lidija: Rijeka Drava i njezina pritoka Mura kao zavičajne, granične i mitske vode u tradicijskom pjesništvu Međimurja i susjednih kajkavskih područja [The Drava River and the Mura Affluent as a Homeland, Barrier and Mythical Waters of the Međimurje and the Vicinal Kaikavian Traditional Poetry]. *Podravina – zbornik za multidisciplinarna istraživanja*, 16/31, Koprivnica, 2017, 81–96.

Rijeke Drava i Mura opjevane su ili se kao motivi pojavljuju u kajkavskim tradicijskim pjesmama Međimurja, Podravine i Hrvatskoga zagorja. Katkad se vodni objekti (močvare, rijeke, jezera, bezdani, zdenci) spominju i kao mjesta oko kojih se kreću božanstva ili nadnaravna bića. U tome kontekstu autorica zaključuje da među lokalnim hidronimima ima takih u kojima su odražene predaje, legende i u kojima se prožimaju hrvatska kršćanska i pretkršćanska duhovnost. Donose se i neki konkretni primjeri zabilježeni u Međimurju i Podravini.

Barbarić, Vuk-Tadija: *Nastajanje i jezično oblikovanje hrvatskih lekcionara* [The Genesis and Linguistic Formation of Croatian Lectionaries]. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2017, 328 + VIII.

Autor proučava nastajanje i jezično oblikovanje prvih hrvatskih lekcionara. S obzirom na to da su dosadašnje spoznaje o toj tematici i o pojedinim lekcionarima nedovoljne, autor građu tekstološki analizira u okviru povijesne sociolingvistike. Analizirana građa uspoređuje se s crkvenoslavenskim, latinskim te talijanskim tekstnim svjedocima. Prvi se put dokazuje da je i horizontalno prevođenje, tj. prevođenje s jednoga vernakulara na drugi, bilo formativni jezični faktor hrvatskih lekcionara. U tome je ključan bio *Ranjinin lekcionar*, za koji je autor utvrdio da je nastao po modelu talijanskoga lekcionara. Pokazuje se da je širenje lekcionara i narodni (međudijalektni) i međunarodni proces. Za nastanak prvih lekcionara, koje autor smješta u 14. stoljeće, predlaže se model po kojemu je izvorni prijevod s latinskoga jezika bio odmah izložen kontaminacijama iz crkvenoslavenskih i tali-

janskih (romanskih) izvora jer su oni heterogeni i otvoreni utjecajima do početka 16. stoljeća, u kojemu se zahvaljujući pojavi tiska uglavnom reproducira *Lekcionar Bernardina Splićanina*. Do znatnije promjene dolazi tek na početku 17. stoljeća jer se kao glavni formativni faktor pojavljuje proces devernakularizacije, što autor dovodi u vezu s promijenjenim sociolingvističkim uvjetima na europskoj razini.

Za onomastiku je relevantno deveto poglavlje, naslovljeno *Analiza imena*. Autor se u njemu bavi varijantnošću imenskih likova u mnogobrojnim izvorima – u svim hrvatskim leksionarima te nekim latinskim, crkvenoslavenskim i talijanskim tekstnim svjedocima. Najprije se proučava prepisivanje toponima u Bernardinovoj porodici, a zatim se tradiranje imena analizira u širokome, europskom kontekstu. Građi se pristupa tekstološki te se na kraju u raspravi suprotstavljaju rezultati dviju analiza.

Barčot, Branka; Peruško, Ivana: Transliteracija – (ne)dosljedno od A do Я (na primjeru ruskih vlastitih imena i toponima u prijevodima književno-umjetničkih i administrativno-pravnih tekstova) [Transliteration – (In)Consistently from A to Я (On the Example of Russian Proper Names and Toponyms in Translations of Literary Texts and of Administrative and Legal Texts)]. U: *Slavenska filologija. Prilozi jubileju prof. em. Milenka Popovića*, Čelić, Ž.; Fuderer, T. (ur.), FF press, Zagreb, 2016, 281–290.

U radu se obrađuje problematika prenošenja antroponima i toponima iz ruskoga jezika u hrvatski u prijevodima književno-umjetničkih i administrativno-pravnih tekstova. Autorice polemiziraju o prednostima i nedostacima transliteracije ilustrirajući navode na konkretnim primjerima iz suvremene prevoditeljske prakse.

Bertoša, Slaven: *Barban i mletački Loredani. Život u pokretu, ljudi i događaji*. [Barban and Venetian Loredans. Life on the Move, People and Events]. Katedra Čakavskog sabora Pazin – Sveučilište Jurja Dobrile u Puli – Državni arhiv u Pazinu – Općina Barban, Pazin – Barban – Pula, 2015, 320 str.

Knjiga obuhvaća pregled povijesti Barbana i okolice nastao na temelju istraživanja arhivske građe. U novome vijeku Barbanu je pripadao i Rakalj – ta su dva teritorija bila ustrojena kao odvojeni feud u vlasništvu mletačke plemićke obitelji Loredan, koja ga je držala sve do ukidanja feudalnih prava 1869. godine. Knjiga je strukturirana u 14 poglavlja. Iz onomastičke je perspektive važno poglavlje naslovljeno *Povijesna antroponimija i toponimija (početkom XIX. stoljeća)* (str. 49–98). Proučavajući popise stanovništva (te se posebno osvrćući na kontinuitet prezimena do danas) i toponimiju, autor utvrđuje da je stanovništvo toga kraja hrvatskoga podrijetla. Na kraju poglavlja naslovljena *Migracijski kontakti između Barbana i Pule u novom vijeku* (str. 195–212) autor je priložio cjelovit popis doseljenika s područja Barbansko-rakljijskoga feuda (oblikovan kronološki na temelju podataka iz pulskih matičnih knjiga od 1613. do 1817.), koji također može biti primjenjiv u antroponomastičkim istraživanjima.

Brgles, Branimir: Uporaba geografskih informacijskih sustava u povijesno-onomastičkim istraživanjima [Using Geographical Information Systems (GIS) in

Historical and Onomastic Research]. *A Magyar Tudomány napján elhangzott horvát (és angol) nyelvű előadások gyűjteménye 2013-ig*, Tóth, S. A. (ur.), Eötvös József Főiskolai Kiadó, Baja, 2015, 147–158.

Autor govori o primjeni geografskih informacijskih sustava u istraživanjima i predstavljanju rezultata istraživanja u humanističkim znanostima, a posebno u interdisciplinarnim i transdisciplinarnim disciplinama. Objasnivši da GIS omogućuje korištenje različitih baza podataka te da je cilj njegove upotrebe vizualno prezentiranje, tj. implementacija, autor objašnjava kako se na tu metodologiju mogu nadovezati sinteza i analiza istraživačkih rezultata. U nastavku se posebna pozornost posvećuje HGIS-u (historijsko-geografskomu informacijskom sustavu) i njegovoj primjeni. Autor izdvaja nekoliko primjera praktične primjene GIS-a u vlastitome istraživačkom (onomastičkom i ekohistorijskom) radu. U posljednjemu poglavlju autor ističe i nekoliko međunarodnih projekata temeljenih na primjeni GIS-a ili HGIS-a.

Buršić-Matijašić, Klara: Toponimi gradina Barbanštine [The Toponyms of Hill-top Settlements in the Barban Area]. U: *Barbanski zapisi. Svezak 4. Zbornik radova znanstvenog skupa „Barban i Barbanština od prapovijesti do danas”, 5. memorijal Petra Stankovića „Barban u srcu”*, Bertoša, S. (ur.), Općina Barban, Barban, 2016, 19–42.

U članku se obrađuju toponimi na prostoru Općine Barban. Na temelju toponimijske građe autorica interpretira povijest Barbanštine te slojevitost naseljavanja. U jezičnoj analizi iz toponima pak iščitava jezične značajke stanovništva koje je naseljavalo Barbanštinu. Autorica ističe da na prostoru Barbanštine sedam toponima upućuje na postojanje arheoloških nalazišta. Najčešći toponimi koji odražavaju prisutnost ostataka prapovijesnih naselja motivirani su nazivima *gradina* ili *kašteljer*.

Dronjić, Matija: Predajni krajolik velebitskog podgorja [The Traditional Landscape of Velebit Podgorje]. *Senjski zbornik: prilozi za geografiju, etnologiju, gospodarstvo, povijest i kulturu*, 44/1, Senj, 2017, 333–344.

Tijekom istraživanja Podgorja autor je posebnu pozornost obratio na način na koji lokalno stanovništvo kroz predaje percipira prostor. Ustanovivši da u navedenim predajama prevladavaju tri motivska kompleksa koji se međusobno prepleću – sadržaji o tzv. starome narodu (tj. fantastičnim žiteljima istraživanih prostora u davini), sadržaji o zakopanome blagu te sadržaji o različitim nadnaravnim bićima i događajima na granici stvarnosti i nemogućega – autor ih obrađuje u središnjemu dijelu rada. Mnogi zabilježeni sadržaji duboko su usađeni u pripovjedačke tradicije lokalnoga stanovništva te se odnose na točno određene lokacije; obrađujući ih u ovome radu, autor pokušava ocrtati konture predajnoga krajolika prostora između Velebita i mora.

Gagić, Marija: *Rječnik pazinskoga govora* [Dictionary of the Pazin Dialect]. Katedra Čakavskog sabora za povijest Istre – Matica hrvatska, Ogranak u Zadru, Pazin – Zadar, 2017, 399 str.

Uz osnovni leksički fond rječnik sadržava i imensku građu. Većina je imena obrađena u zasebnim natuknicama, smještenima na odgovarajućemu mjestu prema abecednome redu, no neka su uvrštena i kao podnatuknice (npr. *Velanov Brieg*, *Gortanov Brieg* s. v. brieg). Od antroponimijske građe potvrđena su osobna imena. Iako se već u dijelu uvodne studije posvećenu morfološkim posebnostima govora upućuje na postojanje imena koja u paradigmi proširuju osnovu umetanjem *-et-* (među ženskim imenima to obilježje ima *Aliče* ⟨G *Aličete*), a među muškima npr. *Aldo* ⟨G *Aldeta*), *Dinko* ⟨G *Dinketa*), *Juože* ⟨G *Juožeta*), *Lojzo* ⟨G *Lojzeta*)), na to se upućuje i u morfološkom bloku svakoga rječničkog članka. To je korisnicima posebno važno s obzirom na to da određena osobna imena ne proširuju osnovu (npr. *Anđelo*, *Cezar*, *Liberat*, *Valter*, *Valentin*), odnosno da određena imena fakultativno proširuju osnovu (npr. *Aldo* ⟨G *Alda*, *Aldeta*), *Alfredo* ⟨G *Alfreda*, *Alfredeta*)). U toponimijskome sloju uvrštena u rječnik najzastupljeniji su ojkonomi (npr. *Brtačići*, *Cekovica*, *Gračišće*, *Grdoselo*), a obrađeni su i pojedini mikrotoponi (npr. *Bač*, *Grubišće*, *Žlieb*). Ostala je imenska građa u rječniku nešto oskudnija (npr. zoonimi *Bakin*, *Boškarin* te etnik *Čiribirac*).

Jelenić, Marko: *Kanfanar 1811.-1825. Demografska kretanja i svakodnevnica u životu jedne župe* [Kanfanar 1811 – 1825. Demographic Trends and Everyday in Life of a Parish]. Udruga za očuvanje i promociju naslijeđa Dvegrajci, Kanfanar, 2017, 278 str.

U monografiji se rekonstruira i opisuje povijest Kanfanara u prvim trima desetljećima 19. stoljeća. Iz onomastičke perspektive vrijedno je poglavlje u kojemu se analizira Franciskanski katastar. Koristeći se knjigama stanja duša i zemljovidima Franciskanskoga katastra, autor je analizirao kanfanarske toponime te utvrdio da se većina upotrebljava i danas, dok je manji dio zaboravljen. Zaključuje također da su se tada zabilježena prezimena održala do danas. Autor je analizirao i dva popisa stanovništva koja su austrijske vlasti obavile 1803. i 1806., popis francuskih vlasti iz 1811. te popise 1819. i 1824. Iz njih doznajemo točan broj žitelja u svim naseljima, podijeljen i prema njihovim prezimenima. Drugi dio knjige posvećen je demografskim kretanjima na području Župe sv. Silvestra te također može biti primjenjiv u onomastici. U poglavlju o demografskim kretanjima u doba napoleonske uprave Jelenić ističe da za područje Kanfanarštine nisu sačuvane sve matične knjige iz istraživanoga razdoblja, nego tek civilna matična knjiga rođenih, vjenčanih i umrlih za 1811. godinu.

Klemenčić, Mladen: Što je Hrvatsko zagorje? [What is Hrvatsko Zagorje?]. *Studia lexicographica: časopis za leksikografiju i enciklopedistiku*, 10–11/19–20, Zagreb, 2017, 19–34.

Od 2014. do 2017. u Leksikografskome zavodu Miroslav Krleža izrađivana je regionalna enciklopedija posvećena Hrvatskomu zagorju. U ovome radu ističe se da je jedno od temeljnih pitanja za uredništvo *Enciklopedije Hrvatskoga zagorja* bilo odrediti na koje se prostorno područje odnosi horonim Hrvatsko zagorje. Donosi se pregled različitih definicija zagorskoga područja u stručnoj literaturi, pri čemu se posebna pozornost posvećuje obradi Hrvatskoga zagorja u hrvatskim enciklo-

pedijama. Polazeći od općega enciklopedijskog načela sveobuhvatnosti, uredništvo *Enciklopedije* odlučilo je prihvatiti širu definiciju područja, prema kojoj Hrvatsko zagorje obuhvaća cijelu Krapinsko-zagorsku županiju te dijelove Varaždinske i Zagrebačke županije. Jedno je od poglavlja posvećeno i horonimu Hrvatsko zagorje / Zagorje. Tumači se etimologija horonima, pri čemu se navode i naselja čija su imena motivirana riječima koje upućuju na smještaj „za gorom”. Uz hrvatska naselja, navode se i ona iz drugih država.

Lovrić Jović, Ivana: Fonološka prilagodba imena u Divkovićevim djelima *Sto čudesa* i *Nauk krstjanski za narod slovinski* [Phonological Adjustment of Proper Names in Divković's Work *Sto čudesa* and *Nauk krstjanski za narod slovinski*]. U: *Zbornik radova sa skupa Matija Divković i kultura pisane riječi*, Karamatić, M. (ur.), Franjevačka teologija – Kulturno-povijesni institut Bosne Srebrene, Sarajevo, 2014, 233–247.

Divkovićeva djela *Marijina čudesa* i *Nauk veliki* primjeren su predložak i za antroponomastička istraživanja s obzirom na to da sadržavaju mnoge antroponime. Uzimajući u obzir da su Divkovićeva djela uglavnom prijevodi i kompilacije, imenima (koja su uglavnom svetačkoga i biblijskoga podrijetla) autorica pristupa iz dodirnojezikoslovne perspektive. Autorica utvrđuje da pohrvaćena imena imaju ishodište u grčkome, latinskome ili talijanskome jeziku. U uvodu rada ističu se jezični i izvanjezični kriteriji za procjenu stupnja i vrste prilagodbe pri posuđivanju imena. Središnji dio rada temelji se na analizi korpusa. Fonološka prilagodba (od modela do replike) promatra se kroz transfonemizaciju i ostale glasovne promjene. Primjere različitih tipova transfonemizacije (potpune, djelomične, slobodne) određenih fonema autorica donosi tablično. Istu metodologiju primjenjuje i za oprimjerivanje ostalih glasovnih promjena (zasebno vokalskih, zasebno konsonantskih). Iza tablica slijede detaljniji komentari navedenih promjena. Na kraju se autorica osvrće i na imena koja zbog prirode promjena nisu uvrštena u tablične preglede: *Isus, Ivan, Manojlo, Matija*.

Pavleš, Ranko: Gradec (Gerecz) – srednjovjekovno podravsko vlastelinstvo [Gradec (Gerecz) – Medieval Feudal Manors in Podravina]. *Podravina – zbornik za multidisciplinarna istraživanja*, 16/32, Koprivnica, 2017, 26–35.

Srednjovjekovno vlastelinstvo Gradec/Gerecz na širem području današnjega sela Stari Gradac spominje se pod tim imenom od sredine 14. stoljeća, no njegova se starija povijest vjerojatno može povezati s posjedom Sudin i pratiti od druge polovice 13. stoljeća. Otada do početka 16. stoljeća imanje je pripadalo obitelji de Gerecz. Podatci o vlastelinstvu oskudni su i sporadični. Ipak, u ispravi iz 1418. godine pobrojena su trideset i četiri sela, dva plemićka dvora, kaštel, četiri crkve i brojne druge pojedinosti na imanju. S posjedom Črešnjevo, koji je u kasnome srednjem vijeku bio vlasnički povezan s Gradecom, vlastelinstvo je (prema popisima poreza s početka 16. stoljeća) brojilo sto i osamdeset poreznih dimova te je bilo među većim slavonskim vlastelinstvima. U protuosmanlijskim ratovima imanje je potpuno uništeno, a od srednjovjekovne toponimije sačuvano je tek nekoliko mikrotoponima uz rijeku Dravu. Na temelju uvida u toponimijsku građu, autor zaključuje da je

imanje vjerojatno obuhvaćalo širu okolicu današnjega sela Stari Gradac sjeverno od Virovitice, istočni dio Pitomače i područje Velike i Male Črešnjevce.

Pavleš, Ranko: Posjed Sveti Martin / Felse Szent Marton / Martinci – djelić stare Slavonije s druge strane rijeke Drave [Saint Martin Estate / Felse Szent Marton / Martinci – Part of the Old Slavonia from the Other Side of the Drava River]. *Podravina – zbornik za multidisciplinarna istraživanja*, 16/31, Koprivnica, 2017, 77–80.

Autor iz povijesne perspektive proučava imanje Sveti Martin sjeverno od Vaške, na lijevoj obali rijeke Drave. Opisujući povijest i sudbinu imanja koje se spominje još 1201. godine, spominje i isprave nastale također u 13. stoljeću u kojima se navode i mikrotoponimi hrvatskoga jezičnog podrijetla. U novovjekovnim dokumentima (npr. u popisu naselja iz 1690. godine) također se spominje taj posjed, ali i druga naselja koja danas više ne postoje. Uvidom u katastarski zemljovid autor primjećuje da se oko toga posjeda pojavljuje mnogo toponima hrvatskoga jezičnog podrijetla i bez znakova mađarizacije te zaključuje da su se mnogi od njih prije odnosili na naselja. S obzirom na to da iz srednjega vijeka zasad raspoložemo potvrdama samo za sela Sveti Martin i Revfalu na području posjeda Sveti Martin, navedeni toponimi važni su za razumijevanje povijesti toga kraja. Autor zaključuje da postoji kontinuitet hrvatske naseljenosti iz srednjega vijeka s tradicijom imena naselja i polja, ali i da je tijekom povijesti, možda tijekom oslobođanja Slavonije i Ugarske, došlo do grupiranja stanovništva u veća naselja, dok su manja napuštena. Budući da u naselju Martinci postoji crkva svetoga Martina, može se smatrati da je ime naselja motivirano hagonimom.

Vigato, Ivica: *Glagoljske oporuke sa sjeverozapadnih zadarskih otoka* [Glagolitic Testaments from North-western Zadar Islands]. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2017, 253 str.

U monografiji se proučavaju glagoljske oporuke nastale krajem 16. te u 17. i 18. stoljeću na sjeverozapadnim zadarskim otocima: Istu, Molatu, Olibu i Silbi. Faksimili oporuka transliterirani su, a tekst se u knjizi detaljno analizira (iščitavaju se kulturološke te jezične posebnosti). Analizom je obuhvaćena i imenska građa. Autor utvrđuje da je većina toponima posvjedočenih u oporukama poznata i danas, za neke ustanovljuje da su doživjeli promjene u fonemskome sastavu, a neki su ispitanicima nepoznati. Nastoji se proniknuti u to koje bi lokalitete navedeni nepoznati toponimi mogli imenovati. Pozornost se posvećuje i antroponimiji: proučavajući imena pronađena u oporukama, autor uočava da prevladavaju svetačka imena, dok su potvrđena samo dva (ženska) narodna imena: *Gruba* i *Hroma*. Donesen je i popis svih prezimena (65), a među njima je potvrđeno najviše patronimika tvorenih sufiksom *-ić*, zatim *-in*, *-ov* i *-ev*, a zabilježeni su i primjeri sekundarne tvorbe ili pak bez domaćega sufiksa. Zaključuje se da proučavanje glagoljskih oporuka sa sjeverozapadnih otoka zadarskoga otočja doprinosi širenju znanja o životu otočana u sedamnaestome i osamnaestome stoljeću.

Vukša Nahod, Perina: *Slivanjski govori: fonologija i morfologija* [Local Dialects in the Municipality of Slivno: Phonology and Morphology]. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2017, 284 str.

U drugome poglavlju, naslovljenu Slivno, autorica podsjeća da se područje Neretvanske krajine u literaturi kroz povijest različito nazivalo. U nastavku proučava etimologiju i motivaciju horonima *Slivno* te ojkonima *Mihalj*, *Blace* i *Podgradina*.

Zelić, Danko: *Imena grada i otoka Krka u antici i srednjem vijeku* [The Names of the Town and Island of Krk in Antiquity and Medieval Periods]. *Krčki kalendar*, 2013, Zagreb, 126–131.

U radu se proučavaju dva imena grada i otoka Krka. Ime *Krk* autor smješta u ilirski jezični sloj. S druge strane, navodi da se u srednjem vijeku grad i otok službeno nazivaju *Vegla*, a navedeno je ime zapisivano u različitim grčkim, latinskim i mletačkim inačicama (*Bekla*, *Vegla*, *Vecla*, *Vicla*, *Vigilia*, *Veggia*), zatim u talijanskome kao *Veglia*, a u lokalnome je dijalektu potvrđeno kao *Veja*. Autor interpretira razloge usporednoga postojanja dvaju imena iz povijesne perspektive.

Znika, Marija: *Rječnik podgajačkoga govora* [Dictionary of the Podravski Podgajci Dialect]. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2017, 187 str.

Osnovnomu je leksičkom fondu u zasebnim natuknicama dodana i onimijska građa. Građa je naglašena, a uz nominativni oblik navode se i drugi oblici koji upućuju na promjene (najčešće naglasne) u paradigmi. Među toponimijskom građom najučestaliji su ojkonimi (npr. *Bocanjevci*, *Bočkinci*, *Gat*, *Laciči*, *Orovica*, *Rakitovica*), no navode se i mikrotoponimi (npr. *Barjak*, *Brdo*, *Cabunja*, *Dužina*, *Lanka*, *Selišće*). Katkad je iz rečeničnih potvrda moguće iščitati podatke o tipu i o semantici referenta (upotrebljava li se u A i L s toponimom prijedlog *u* ili *na*). Katkad se donose i neki etnici i ktetici od spomenutih ojkonima. Među antroponimijskom su građom najbrojnija osobna imena – često se uz temeljna imena navode i one inačice koje imaju pogrđnu nijansu (npr. *Ana*, *Ankača*, *Ankena*; *Franca*, *Francena*; *Lenka*, *Lenkena*). Rječnik sadržava i zoonime (npr. *Bundaš*, *Cvetka*, *Lisa*, *Lola*), a posebno su zanimljiva navedena imena blagdana (npr. *Brašančevo*, *Čista sreda*, *Čubravka*, *Dove*, *Gospojina*, *Šibari*) jer su lokalno specifična, a rečenične potvrde sadržavaju i etnološki relevantne podatke. Knjizi je na samome kraju priložen i akcentuiran abecedni popis obiteljskih nadimaka klasificiranih prema motivacijskome kriteriju, akcentuiran abecedni popis prezimena zabilježenih od 60-ih do 90-ih godina 20. stoljeća te akcentuiran abecedni popis toponima iz podgajačkoga kraja.

Joža Horvat

